

Egyetlen demokrácia kell

A nemzeti kisebbségek egyéni és kollektív jogainak érvényesítését hangsúlyozó nyilatkozatot tettek közre kedden a Romániában működő nemzeti kisebbségi szövetségek és csoportok. A kisebbségek megaláztatással fogadták a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának állásfoglalását jogairól. Azt úgy tekintik, mint az új román demokratikus hatalom képviselőinek határozott és elvi elhatárolódását a diktatúrában folytatott nemzetellenes, a kisebbségek durva elnemzetlenítésére irányuló bűnös politikától. „Romániában egyetlen igazi demokráciának kell léteznie mindenki számára. Szükségesnek tartjuk, hogy ebben a történelmi pillanatban, amikor a politikai alakulatok és pártok részvételével megalakul a hatalom új szerve, az Ideiglenes Nemzeti Egységtanács, fogadjanak el nyilatkozatot a nemzeti kisebbségek jogairól, vagy tegyék magukévá a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának korábbi állásfoglalását” – hangsúlyozták. Azért tartják fontosnak a nyilatkozattételt, mert az ország egyes övezeteiben erősen aktivizálódnak a

nacionalista és sovén erők: közvetlen konfrontációt provokálnak, személyes rágalmazásokba kezdtek, röpcédulákat nyomtatnak ki, sértegető rajzokat terjesztenek, bujtogatnak a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek és csoportok ellen.

A szövetségek sürgetik a nemzeti kisebbségi minisztérium és törvény létrehozását. Javasolják, hogy az oktatási minisztérium április 15-ig készítse el az anyanyelvi oktatás jövő tanévre szóló tervezetét, „elkerülve elszigetelt, hiányos vagy részleges helyi megoldások elfogadását”. A nemzeti kisebbségek egyéni és kollektív jogainak érvényesítését Romániában is összhangba kell hozni a nemzetközi okmányokkal, közöttük az árami polgári és politikai jogokra vonatkozó nemzetközi egyezményekkel, a helsinki záródokumentummal, a bécsi utótálatkozó okmányokkal, az európai demokráciák humanista és demokratikus tapasztalataival, és összhangba kell hozni a hazai dokumentumokkal is, köztük a gyulafehérvári határozatokkal.

Az Európai Közösség kölcsönéről

Mint ismeretes, az Európai Közösségek gazdasági és pénzügyminisztereinek tanácsa (ECOFIN), hétfőn egymilliárd dollárban határozta meg a Magyarországnak nyújtandó áthidaló kölcsön összegét. Az EK miniszterei annak ismeretében döntöttek a folyósításról, hogy a Magyar Nemzeti Bank képviselői a magyar kormány nevében szándéklevélet írtak alá, amely tartalmazza az IMF-megállapodás részleteit. Ennek leglényegesebb pontjai: 1990-ben a költségvetés hiánya 10 milliárd, a konvertibilis folyó fizetési mérleg hiánya 550 millió dollárnyi lehet. Az export rubelelszámolású aktívumát az év végére teljesen meg kell szüntetni. Az IMF-megállapodás végleges formája március közepére várható. Az áthidaló kölcsön a magyar gazdaság strukturális átalakításával kapcsolatos nehézségek megoldására szolgál. Ez adósságszolgálati nehézségek finanszírozására is felhasználható, ám az EK azon az állásponton van, hogy Magyarország adóssága nagy részét továbbra is a nemzetközi pénzpiacra felvett hitelekkel törlessze.



Gyógyító apácák Pécsen (Riport a 12. oldalon)

Nemzetiség és önállóság

(Riport Kárpátaljáról a 3. oldalon)

Vitára bocsátjuk

(Jelenkori Dilemma a 7. oldalon)



Tökés László Pápai (Interjú a 4. oldalon)

Pozsgay Imre visszavonult?

– *Mi az oka, hogy a Demokratikus Magyarországi Mozgalomról – melyet Ön indított útjára – manapság szinte semmit nem hallani?*

– A mozgalom tisztességes céllal és jó gondolat jegyében indult el. A kihívásra a válasz is jó volt. Ha emlékszik, a közgazdasági egyetemen rendezett alakuló nagygyűlés hangulatához hasonló összejövétel kevés volt az országban az utóbbi időben. Hogy mostanában miért nem hallat magáról a mozgalom? Ennek okát abban látom, hogy a választási küzdelemben olyan rettenetes tolongás és hatalomért való kapaszkodás jelent meg, amelyben e mozgalom – nem párt! – éppen a hangzavar miatt nem tud mit kezdeni önmagával. Az idejekorán – '88 nyarán – indított mozgalom eszméje, alapgondolata változatlanul helyénvaló.

– *Ha jól értem, a mozgalom körüli csend csak ideiglenes. A választások után újból lesz létjogosultsága?*

– Még inkább, mint korábban volt. Mert félek, hogy a sok apró és torzsal-

kodó párt az első „menetben” nem tud parlamentáris megoldást hozni az ország gondjaira, s akkor ismét lesz értelme az integráló mozgalom jelentkezésének.

– *Számomra az utóbbi időben úgy tűnik, mintha Pozsgay Imre is visszavonult volna, ahogyan a Demokratikus Magyarországi Mozgalom.*

– Nem vonultam vissza, de kétségtelenül kevesebbet hallatom a hangomat, mint korábban. Egyelőre viselem az ítéseket, csapásokat, de közben érlelem a gondolataimat a választási küzdelem harmadik, befejező szakaszára, hiszen magam is szeretném kipróbálni a kapcsolatokat az állampolgárokkal, a választópolgárokkal, ami meglehetősen nagy feladatot jelent számomra. Kétségtelen, hogy olyan látványos és fordulatos előidéző megnyilvánulásaim nem voltak az utóbbi időben, ha csak ezt az egész sajtó és nyilvánosság körüli hercehurcát nem tekintem annak. Bár, ennek során első-sorban engem akartak csépelni.

folytatás az 5. oldalon

Ajelszó: nemzeti szolidaritás

Kohl szövetségi kancellár és Modrow kormányfő kedden bejelentette, hogy már a jövő héten szakértői megbeszélések kezdődnek az NSZK és az NDK között egy pénzügyi unió és gazdasági közösség létrehozásáról. Szavaik délután azon a sajtótájékoztatón hangzottak el, amelyet közösen tartottak meg Bonnban tárgyalásaik után. Modrow szakminiszterek, illetve az ellenzéki kerekasztal által állított nyolc tárca nélküli miniszter kíséretében érkezett Bonnba.

— Ezeket a tárgyalásokat — jelentette ki Kohl — az a közös óhaj jellemezte, hogy az NDK népének felvillantsák a reménység sugarát.

Modrow szintén jónak, építő szelleműnek mondotta a megbeszélések légkörét.

Az NSZK kész maradéktalanul elkötelezni magát annak érdekében, hogy segítse az NDK lakosságát. Az emberek így szülőföldjükön maradhatnak, s részt vehetnek a gazdasági újrakezdésben. Ezt azért kell hangsúlyozni, mert 85 ezer ember telepedett át idén, 1989-ben pedig 340 ezer. A kancellár kifejtette: döntő lépésként ajánlotta fel Modrow-nak, hogy kezdjenek azonnali tárgyalásokat egy pénzügyi unió és gazdasági közösség létrehozásáról.

Ebből a célból közös bizottságot alakítanak, amely haladéktalanul megkezdí a megbeszéléseket. Az ajánlat két részből áll: először is egy bizonyos napon majd az NDK márkát mint pénzegységet és törvényes fizetőeszközt az NSZK márkával váltják fel. Időben, ennek megfelelően, az

NDK-nak meg kell teremtenie a szükséges jogi előfeltételeket ahhoz, hogy bevezethessék a szociális piacgazdaságot. Az NSZK az ajánlat mindkét elemét feloldhatatlanul szoros összefüggésben látja. Ezt a nehéz folyamatot az NDK-ban a munkavállalók szociális biztonságát szavatoló intézkedéseknek kell kísérnie. Szükséges továbbá, hogy a nyugdíjrendszerek egymáshoz igazítsák. Ezen kívül az NDK-ban be kell vezetni a munkanélküli biztosítást és törvényt kell alkotni az üzemi alkotmányról. Kohl szerint az eljövendő politika jelszava: nemzeti szolidaritás.

Az NSZK kész gyorsan segíteni: az utazási devizaalap, a kis- és közepes vállalkozások számára nyújtandó hitelek programja, a technológiatranszfer, valamint a környezetvédelem és az úthálózat javítása, orvosi műszerek szállítása révén. Itt több mint 5 milliárd márkás összegről van szó — mondta.

Nyitott Égbolt

Horn Gyula kedden Ottawában beszédet mondott a Nyitott Égbolt konferencián. Emlékeztetett arra, hogy Magyarország kezdeményező és konstruktív szerepet játszott a tanácskozás előkészítésében. A kanadai légi-erő gépeivel magyar légtérben végrehajtott közös kanadai-magyar próbarepülés ez év januárjában fontos gyakorlati tapasztalatokhoz juttatta a kezdeményezés valamennyi résztvevőjét. Hazánk vállalta a Nyitott Égbolt konferencia második szakaszának megrendezését, s a kormány bízik abban, hogy a kezdeményezés első évfordulóján, május 12-én Budapesten aláírható lesz a kölcsönös ellenőrző repülések rendszerét szabályozó megállapodás. Ez lendületet adna más fegyverzetkorlátozási fórumoknak is.

Havel megértő volt...

A szovjet csapatok csehszlovákiai kivonásával is foglalkozó személyes üzenetet kapott hétfőn Václav Havel Mihail Gorbacsovától. Havel cáfolta azokat a szóbeszédeteket, hogy a csehszlovák gazdaság súlyos válságban van, és pár napon belül összeomolhat. Magas infláció és áremelés nélkül, a lehető legnyugodtabban kívánjuk megvalósítani az átmenetet a piacgazdaságra — mondta. A bósi vízierőművel kapcsolatban az államfő közölte, hogy mivel a létesítmény nagy része már megépült, a két ország szakértőinek és vezetőinek olyan megoldást kell találniuk, ami mindkét félnek megfelel, és ami legkevésbé károsítja a természetet. A Gorbacsovától kapott levéllel kapcsolatban az elnök közölte, hogy a szovjet fél egyes szempontjait komolyan kell venni, mert nemcsak a szovjet katonákról és családtagjaikról van szó, hanem a húsz év alatt felhalmozott lőszerről is. Figyelembe kell

venni a szovjet belpolitikai problémákat. Havel hangoztatta: Csehszlovákiának változatlanul az az álláspontja, hogy a szovjet csapatokat minél előbb ki kell vonni. Szerinte ez az ország politikai stabilitását szolgálja, és végső soron Közép-Európának is érdeke.

Közös ügyeink

Horn Gyula és Jiri Dienstbier megállapodott abban, hogy rövidesen tárgyalásokat kezdenek a két ország közötti nyitott kérdések rendezése érdekében. Napirendre kerül a vízierőmű ügye, a közös történelmi múlt értékelése, a gazdasági kapcsolatok, valamint a magyar turistákat érintő adminisztratív korlátozások felszámolása.

Jugoszláviai tudósítónk jelenti:

Korai volt a kerekasztal

Hétfőn tanácskozást tartottak Újvidéken a politikai pluralizmus elméleti és gyakorlati kérdéseiről. Az összejövetelt a Vajdasági Kommunista Szövetség Tartományi bizottsága kezdeményezte. Noha a pártbizottság meghívta a Vajdaságban tevékenykedő alternatív csoportokat, azok nem nagy érdeklődést mutattak a tanácskozás iránt. Csak az Újvidéki Szolidaritás és a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége Kezdeményező Bizottságának képviselői jelentek meg rajta. (Az Újvidéki Szolidaritás 1988 végén alakult a Koszovón élő szerbek és montenegróiak megsegítésére.) Ezért ez egy kis szerénytelenséggel vajdasági kerekasztalnak is nevezhető összejövetel nem sok újat hozhatott, nemcsak azért, mert az országszerte igen nagy tekintélynek örvendő értelmiségi csoport, a Jugoszláv Demokratikus Kezdeményező Egyesülete és a Demokrata Párt nem

küldte el képviselőit, hanem azért sem, mert a résztvevők szinte csak elméleti kérdéseket boncolgattak. A Közép-Európában történt változások után azonban már nem mondható újdonságnak, hogy a kommunista elvben nem ellenzik a többpártrendszert, és nem kelnek ki a másként gondolkodók ellen. Ennek ellenére egy részük még hétfőn is roszallón szólt a nemzeti pártok és egyesületek megalakulásáról. Emiatt Vékás Jánosnak, a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége Kezdeményező Bizottsága tagjának azt kellett hangsúlyoznia, hogy a politikai szervezeteket elsősorban a programok és nem a tagság nemzeti hovatartozása alapján kell megítélni.

A tanácskozáson az elvi kérdéseken kívül valószínűleg fontosabb problémákat is meg lehetett volna vitatni, ha a résztvevők ismerték volna a politikai szervezetekről szóló szerbiai törvénytervezetet, amelyet az újvidéki összejövetellel egy időben véglegesített a köztársasági kormány. Bár mindössze 16 szakaszból álló javaslat ugyanis pontosan meghatározza a többpártrendszer játékszabályait és fölleslegessé teszi a találgatásokat.

A törvénytervezet szavatolja a szabad politikai társulásra való jogot. Az indítvány szerint a köztársasági igazságügyi szervek ugyanis bejegyezhetnek majd minden olyan szervezetet, amelynek legalább 100 tagja van. Az új pártoknak, egyesületeknek és közösségeknek azonban tiszteletben kell tartaniuk az alkotmányos rendelkezésekben biztosított emberi és szabadságjogokat. Ezenkívül nem törhetnek Szerbia meg Jugoszlávia területi egységére, nem szíthatnak nemzeti, faji vagy vallási gyűlöletet, és nem bujthatnak semmiféle erőszakos cselekményre vagy hódító háborúra. A tervezet akkor emelkedik törvényerőre, ha elfogadja a szerbiai képviselőház és érvényes lesz a köztársaság egész területén, tehát a Vajdaságban is. A javaslatot február 20-án sürgősségi eljárással tárgyalja a szerbiai parlament.

Az elmondottakból arra lehet következtetni, hogy elszámtalt volt a vajdasági kerekasztal összehívása. A tanácskozást valószínűleg csak a nyár folyamán lehet tartani, amikor már a pártok és a többi politikai szervezet megtartotta alakuló közgyűlését és bekerült a hivatalos nyilvántartásba.

Varga Szilveszter

A VILÁG HÍREI

— A Minisztertanács úgy foglalt állást, hogy a nemzetközi találkozót, főként a kormány tagjainak külföldi utazásait a halaszthatatlanul szükségesekre kell korlátozni. Ezzel összhangban született döntés arról is, hogy a magyar fél Németh Miklós február második felére tervezett izraeli, illetve hollandiai látogatásának, a kormányfői tárgyalásoknak az elhalasztását kezdeményezte. Az izraeli és a holland kormányfő a magyar döntést sajnálkozással, de megértéssel fogadta.

— Mazilu, aki januárban kivált a román Nemzeti Megmentési Front (NMF) Tanácsából, egységre szólította fel az ellenzéki pártokat annak érdekében, hogy megbuktassák a májusi választásokon az NMF-et. Mazilu Genfben kifejtette: csak az ellenzéki pártok segítségével valósulhat meg Romániában a demokrácia. A Nemzeti Megmentési Frontban — szerinte — „túl sok régi kommunista” van, aki nem hajlandó végleg szakítani a sztálini irányítási módszerekkel, s ilyen eszközöket alkalmaz az ellenzékkel szemben is.

— Kétszáz központi, tartományi és autonóm területi vezető részvételével Pekingben országos tanácskozás kezdődött, amelyen megvitatják a Kínában élő nemzetiségek helyzetét. Amat, a nemzetiségi ügyek állami bizottságának minisztere ki-

fejtette, hogy Kínában csak abban az esetben válhat tartóssá a stabilitás, ha sikerül biztosítani az országban élő ötvenhat nemzetiség egységét és szolidaritását.

— Március 11-e és 17-e között rendezik Lipcsében a tavaszi vásárt — jelentették be az NDK nagykövetségén. Az idén 825 éves lipcsei vásáron 60 ország mintegy 9000 kiállítója vesz részt. A bemutatott az energiagazdálkodás, az energiatakarékoság jegyében rendezik meg. A magyar vállalatok közül hatvanan szerepelnek a vásáron, köztük a Transelektro, a Medimpex, a Hungarotex, az Elektroimpex, a Videoton, a Tunggram, a Budavox, a Monimpex és a Délker.

— Közel százezer ember ünnepelte kedden a sowetói labdarúgó-stadionban a bőrtől kiszabadult és hazatért Nelson Mandelát. Rendbontás is volt: a stadion kerítésén kívül rekedt ezek megróbbáltak behatolni, s a tülekedésben többeket a kerítéshez szorítottak, s emiatt néhányan megsérültek. Gorbacsov tizenetben fejezte ki jókívánásait a kiszabadult Mandelának. Dübcek, a csehszlovák parlament elnöke is táviratban üdvözölte Mandelát, Margaret Thatcher pedig nagy-britanniai látogatásra hívta meg a polgárjogi harcost. Mandela úgy nyilatkozott: az ANC vezetőségével kell megvitatnia, hogy elfogadja-e azt.

— A francia külügyminisztérium cáfolta azokat az értesítéseket, hogy Párizs csapatokat akarna vezényelni Libanon keresztény övezetébe.

— A párt vezető szerepének alkotmányos rögzítéséről való lemondást, az alkotmány ezt kimondó 6. cikkelyének megváltoztatását célzó javaslatot, a többpártrendszer létezésének elismerését, az ehhez szükséges jogi környezet megteremtését célzó kezdeményezést, az egyéni tulajdon is elfogadó tulajdonreformot és szabályozott piacot meghirdető politikát, a köztársasági elnöki rendszer megteremtésére vonatkozó javaslatot, az SZKP szervezeti megújulását tartalmazza az SZKP KB múlt heti ülésén elfogadott, s a szovjet sajtóban kedden közzétett kongresszusi állásfoglalás-tervezet.

— Egyre reménytelenebbnek látszik a bakui helyzet. Egy hónappal a pogromok, és a fegyveres erők véres bevonulása után, minden jel arra utal, hogy a hatalmi vákuum nyomán keletkezett pathelyzetből sem a város katonai vezetése, sem a néppárt, sem az új pártvezetés nem találja a kiutat.

— A szovjet hírügynökség kedden délután hivatalosan is megerősítette, hogy a hétfő esti dusanbei összecsapásokban hatan életüket veszítették és körülbelül hetvenen megsebesültek.

Kárpátalján, a március 4-én esedékes képviselőválasztások mellett, továbbra is a terület autonómiájának kérdése áll az érdeklődés középpontjában. A leendő (?) önkormányzat szükségességéről azonban megoszlanak a nézetek. De bármely oldalon is álljanak az emberek, egy bizonyos: túlnyomó többségük nincs tisztában az autonóm körzet adta jogokkal és lehetőségekkel. Sokszor a tájékozatlanság és az abból fakadó félsz szül alaptalan gondolatokat. Csak egy példa: a román határhoz közeli Técső, Akmaszlatina és Rahó magyar lakossága egyenesen sorsának rosszabbra fordulásától tart, egy esetleges Beregszászt és környékét felölölő magyar területi egység létrehozása esetén. A félreértések elkerülése érdekében ezért is lehet figyelmet érdemlő Molnár Bertalannak, a (hivatalos nevén) Kárpátontúli Területi Tanács Végrehajtó Bizottsága első elnökhelyettesének, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség területi választmányának tagjának az autonómiáról alkotott véleménye. Magának Molnárnak a személye pedig azért fontos, mert sokan benne vélik fölfedezni – noha ő is a rendszer „gyermeké” – a pártállam fokozatos hanyatlása utáni új struktúra egyik kulcsfiguráját, és aki a Szovjetunió és ezen belül Kárpátalja dezorganizációját maradéktalanul „bevégez” pártvezetők demagógiája helyett egy progresszív eszmeiség hordozója lehet.

– Elnökhelyettes úr, Önt az autonóm nemzetiségi körzet létrehozását támogatók között tartják számon. Kíváncsi vagyok a véleményére: miért lenne ez előnyös az itt élő magyarságnak?

– Nézze, az autonómia nem szeparatizmus, hanem lehetőség arra, hogy a magyarság mint nemzetiség képviseltesse magát minden fórumon, képviselőket küldjön a területi, a köztársasági, sőt az or-

KÁRPÁTALJA

Első lépésként nemzetiségi járás?

szágos közéleti szervezetekbe. Nem mint megtört rokon, akit az itt élő más nemzetiségek szívességéből választanak meg egy felsőbb kormányzati szervbe, hanem a nemzetiségnek kijáró jog alapján képviselje ott a magyarságot. A jelenlegi jogállás szerint ugyanis a magyarokat érintő törvényjavaslatokat csak a tanácsok – és nem a KMKSZ – terjeszthetik a felsőbb szervek felé. Egy nemzetiségi adminisztratív egység mindezt lehetővé tenné számunkra. Ezenkívül kedvező lehetőségeket teremthet a szomszédos magyar területekkel szabad gazdasági övezet létrehozására külföldi tőke bevonásával. Persze, ez még távolabb van. Az ilyen integráció lehetséges, sőt kívánatos nemcsak a mezőgazdaságban, hanem az iparban, a kereskedelemben és más ágazatokban is.

Viszont azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy – noha a beregszászi járás 86 ezres lakosságának 72 százaléka magyar nemzetiségű, körülbelül tízezres létszámú az óslakos, Remetén és Kovácsón élő, és a néhány évtizede betelepült, újbótrágyi és bakosi ukránság. Ugyancsak 10 ezerre tehető a felszabadulás után letelepedett más nemzetiségűek száma. Amennyiben az autonóm körzet tevékenysége az öngazdálkodás alapján csak, vagy elsősorban a kulturális nyelv- és hagyományörző körre terjedne ki, akkor a kisebbségben lévő nem magyar lakosság vagy annak többsége – bármennyire is hangoztatnánk az egyenjogú-

ságot – nem biztos, hogy azonosulni tudna a kitűzött célokkal.

– Hogyan látnának hozzá elképzeléseik megvalósításához?

– A magyar autonóm körzet létrehozása esetében szükségszerű lenne a szomszédos járások közigazgatásának átszervezése, határainak átrajzolása. Nyilvánvaló, hogy egy ilyen új területi egység kialakítása nem könnyű feladat. Ebben a folyamatban az ungvári, munkácsi és a nagyszőlősi járás egyes, többségében magyarok lakta falvai lakosságának a hovatartozási számdéka a döntő. Ezért az adott körülmények között első lépésként célszerűnek tartom megvizsgálni egy nemzetiségi járás létrehozásának kérdését. Hangsúlyozom, ez nem zárja ki a későbbiekben az autonóm körzet megalakítását, felhasználva természetesen már a nemzetiségi járás működésének tapasztalatait. És ezeken a tapasztalatokon nemcsak a gazdaság működésével kapcsolatos észrevételeket értem, hanem a járásban és a későbbiekben létrehozandó nemzetiségi körzeten kívül maradó, részben magyarok lakta települések kapcsolatainak problémáit is.

– Az imént a nemzetiségi járás gazdasági működéséről beszélt, és a szomszédos magyar területekkel való együttműködésről. Pontosan mire gondolt?

– Gazdasági szakemberként úgy vélem, hogy pillanatnyilag az agrárszféra rendelkezik a legnagyobb mozgástérrel. S ez a gazdasági vezetés demokratizálódásá-

val csak növekedni fog. Így a magyarországi Vásárosnamény és környéke gazdasági által termelt élelmiszerfelesleg egy beregszászi autonóm körzet létrehozása esetén itt találna piacot, természetesen megfelelő ellentételezéssel, például építőanyagok és más áruk szállításával. Már amennyiben képesek lennénk az árutermelést megfelelően növelni. Ugyanis ez utóbbi a határmenti integráció megteremtésének első nagy feltétele. Az autonómia egyúttal feltételezi a gazdasági önelszámolást, a körzet szociális fejlesztésének, pénzalapjának megteremtését is.

– Önnek különösen fáj a korábban messzi földön híres Beregszász vidéki mezőgazdaság, ezen belül is főleg a szőlőkultúra lezüllesztése. A jelenlegi lehetetlen helyzet megváltoztatását az Ukrán SZSZK képviselőjelöltjeként is szorgalmazza...

– Az embereket nem szabad a földtől elszakítani! Ennek érdekében szeretnénk ismét felvirágoztatni a nagyhírű szőlő- és bortermelést. A földhasználat jelenlegi gyakorlata, amikor is termőföld gazda nélkül maradt, nem alkalmas arra, hogy ezzel a feladattal megbirkózzunk. Változtatni akarunk a helyzeten, és egyetlen tulajdonforma gyakorlati bevezetése elől sem zárkózunk el.

– Befejezésül: a kívül rekedő magyarság mire számíthat? Egyáltalán van-e fél-nivalójuk?

– Félnivalójuk? Mitől? Kárpátalja többi járásával a kulturális és gazdasági kapcsolatok alapjai csakis kétoldalú szerződések lehetnek. Ezek biztosíthatják az egész kárpátaljai magyarság jogait. Az pedig legelőször kötelezőnk, hogy a „centrumtól” távolosok helyeken élőköt segítsük.

(t.) Hámori Ferenc

Idehaza temetik el

A frontkatonák elmennek majd a temetésre. Biztosan tömegével mennek, hiszen Karády Katalin holttestét hazahozták és idehaza temetik el. A már ősz hajú, öreg bakák vagy munkaszolgálatosok, akik még élnek, ezen a temetésen valamitől nem búcsúznak: az emlékeiktől! Karády Katalin hangjától, ahogy a földbe ásott fedezékben megszólalt az otthoni üzenet: „Sokkal jobban szeretlek, mint mások...”. A slágerdalok könnyedségét és alkalmi csacskaságát mindig elmélyíti, megkomolyítja a távolság, a szembeállítás az ellenséges golyókkal valahol Oroszországban, vagy bárhol a történelemben. A magyar frontarcosoknak az érzelmi kapcsolást a tábori rádió gombja jelentette: a Karády-dalokkal kicsit haza lehetett térni messzi Oroszországból. Karády a szeretet és emberség ugyanolyan összekötő szála volt a második magyar hadsereg katonái számára, mint Marlene Dietrich a német frontarcosoknak. A békeidőben és a kezdődő terror idején pedig – sajátosan magyar hangvétellű és sajátosan magyar sorsú Edith Piaféként! – a kisember érzésvilágát dalolta el, például a hamvadó cigarettavég kedves

Karády Katalin sírba visz egy titkot

jelképével. Mégis, mint annyi emberi érzés, bűn lett minden Karády-dal. A zenekarok még a 70-es években is csak záróra után, megbízható törzsvendégeknek és hangfogóval merték eljátszani, hogy „Ez volt a veszted, mind a kettőnk veszte...”. Tilos volt, mert a dalban hordott üzenet nemcsak kettőnk, hanem 15 milliónyi önmagunk történelmi vesztére is emlékeztetett, fanyar-kedvesen. Karády Katalin üzenetet hordozott, néha még szöveg nélkül is, csupán a hangfogóval eljátszott dallamokkal.

Egy fontos üzenetet azonban most a sírba visz: Újszász István történetét vagy annak egy részét. Mert 1944. március 19-én, Magyarország német megszállásának napján a Gestapo nem azért fogta el Karády Katalint, mert zsidókat rejtegetett. Akkor még nemigen kellett őket rejtegetni, a deportálás csak azután kezdődött. De Karády Katalin szerelme volt Újszász István vezérőrnagy, az akkori magyar titkosszolgálat főparancsnokának, akit a háborúból való kiválás egyik szervezőjeként, kulcsembereként nem sikerült elfogni. De a német titkosszolgálat azért nyilván már régen

tudta, hogy ilyen fontos embernek milyen magánkapcsolatai vannak, és ha a tábornokot nem sikerült, hát elfogták és kegyetlenül megkínózták a szertőjét.

Többet erről nem tudunk, hiszen titkosszolgálat és szerelmi magánélet egyaránt titoktartó tényező. Csak Kovács Imre: Magyarország megszállása című és Nyugaton megjelent önéletrajzában ír néhány sort Újszász István és Karády Katalin kapcsolatáról. Kovács Imre – az egykori Nemzeti Párt párt vezetője, a Néma forradalom című fontos szociológiai kötet szerző-

je, aki az ÁVO elől 1947-ben Nyugatra szökött, és egy időben a Szabad Európa Rádió egyik vezető munkatársa volt – leírja, hogy Újszász István hogyan vette fel a németekkel szembeni ellenállás érdekében még Rajk Lászlóval is a kapcsolatot. De Újszászról hallgat a történetírás. Éppen ezért készültem régóta, hogy kiutazzak New Yorkba. Idén nyáron már sikerült volna, hogy odakint szóra bírjam: ne hallgassa el, ki volt Újszász István, és a történelem hogyan sorjázott a magánélet mellé.

A temetésén talán majd feltámad egy történetíróban a kérdés: ki volt igazában s hová lett Újszász István, az országféltő tábornok, az egykori magyar titkosszolgálat parancsnoka?

Földessy Dénes

Magyar-román megbeszélés

Horn Gyula magyar és Celac román külügyminiszter ottawai találkozásán megvizsgálták a két ország kapcsolatát. Magyar részről rámutattak, egyes román városokban erősödnek a nacionalista kilengések. A miniszterek egyetértettek: feltétlenül szükséges, hogy meggyorsítsák a kapcsolatok teljes normalizálásának folyamatát. Kívánatos, hogy a kolozsvári magyar főkonzulátus mielőbb megkezdje működését, s még a héten meginduljanak a tárgyalások a kettős állampolgársági egyezmény helyébe lépő új megállapodásról. Gyors útemben kell kiküszöbölni a Ceausescu-rendszer okozta károkat. Segítséget nyújtunk a magyar nyelvű iskolahálózat helyreállításában, a tankönyvellátásban, a magyar kisebbség kulturális önrendelkezésének megteremtésében és kibontakoztatásában. A miniszterek megállapodtak abban, hogy gazdasági téren új alapokra helyezik a két ország kapcsolatát. Budapesten február végén megrendezik magyarországi és romániai magyar és román értelmiségiek tanácskozását a két ország kulturális kapcsolatainak rendezéséről, az együttműködés fejlesztésének lehetőségeiről.

**Tökés László
Pápán**

„Ne hagyjátok a templomot és az iskolát!”

Jószolgálati útján Pápára is ellátogatott Tökés László református lelkész. A tradicionálisan kálvinista városban ezrek várták az egyházi és politikai küldetéssel érkezett férfiút, akinek neve ma már jelkép. A program azonban közismert okból késett, hiszen rövid bukaresti látogatásán James Baker, az USA külügyminisztere személyesen kívánt Tökés Lászlóval találkozni. A pápai katonai repülőtérrel vitték tehát a lelkészt, és oda szállították vissza még aznap. (Elmondhatjuk, hogy majdnem sikerült a „történelmi” jelentőségű felvétel, amikor egy református tisztelendő katonai

géppel honvédségi repülőtérre érkezik... A fotó azonban – a közel négy órás várakozás ellenére – elmaradt. A reptér parancsnoka – a kormányvendégnek kijáró védelmet biztosító BM-re hivatkozva – nem adott beocsátást.)

Azért ott voltunk Kéttornyúlakon, a rögtönzött sajtótájékoztatón. Negyedóra kellett beszorítani a kérdéseket, hiszen a pápai templom előtt már istentiszteletre gyülekeztek ezrek. Az elsőbbség jogán a rádió használta ki a rövid negyedórát. Tökés László a sajtótájékoztatót így vélekedett a román belpolitikai helyzetről:

– A helyzet feszültségekkel terhes mind alacsony, mind a legmagasabb politikai szinten. Mégis elmondhatjuk felső szinten, hogy a Nemzeti Megmentési Front kettéválása a kiegyensúlyozódás irányába mutat. Létrejött és most alakul ki szervezetileg a Nemzeti Egység Tanács, amiben fele-fele arányban részt vesznek a front tagjai, valamint az ellenzéki pártok, szervezetek, egyenként három-három képviselővel. Ehhez jön a nemzetiségek mintegy harmincas csoportja. Megjegyzem, a Magyar Demokrata Szövetség a pártok, szervezetek közé tartozik, képviselője ebben a kategóriában került az egységtanácsba, amely ezzel körülbelül 241-re egészült ki.

– Alsóbb szinten különösen nemzetiségi ellentétek nyugtalanítják az embereket – folytatta a lelkész –, ezek fókuszja Marosvásárhely. Nem egyértelműen rossz a helyzet, egy napja például román–magyar közös barátsági gyűlést tartottak Kolozsváron; Váradon román és magyar tanárok, szülők találtak megoldást az iskolakérdésre. Baráti társaságok alakulnak Temesváron, Váradon és országos szinten is elindult ez a folyamat. Vásárhelyen átgondoltan rosszhiszemű, sovinszta elemek tüzelik a lakosságot. Például olyan vádakkal illetik Király Károlyt, hogy nem betegsége miatt jön Budapestre, hanem azért, hogy a magyar fővárosban kioktassák, milyen románelenes politikát kellene folytatni. Ez tipikusan jelzi azt a rosszhiszeműséget, ami az iskolaügyet és általában a magyar törekvéseket fogadja.

A James Bakerral folytatott tárgyalásról tett nyilatkozatából csak annyit idézünk, ami nem került eddig nyilvánosságra.

– A nemzetiségi kérdéssel kapcsolatban kiemeltém a kollektív nemzetiségi jogok biztosítását – mondta Tökés László. – A demokratizálódás egyik kulcskérdése a magyarság és a többi Romániában élő nemzetiség kollektív jogainak tiszteletben tartása. Ez a demokratizálódás nem képzelhető el kívülről megerősített módon, hanem csak a román–magyar általános megbékélés keretén belül. Erdély különleges státusa ellentmond annak, hogy globálisan nézzük, Románia összefüggésében. A magyar nép társnemzet volt az évszázadok során, és ebben a beszűkített összefüggésben szorgalmaztam nemzetiségi kérdéseink megoldását.

Doina Cornea felhívásáról, az ellenzéki politikus megítéléséről kérdeztük a Dátum nevében:



– A felhívást csak hallomásból ismerem, véleményem szerint egyre inkább elrugaszódik a valóságtól. A jelenlegi helyzetben nincs helye olyan felhívásnak, amelyik a világgözeleményt arra szólítja, ne támogassák a mai kormányt. Ilyen egyoldalúan nem szabad állást foglalni a jelenlegi vezetés ellen, mert ez nem a magyarságnak árt, sokkal inkább az egész Romániának.

– Volt alkalmuk személyesen találkozni?

– Igen, találkoztunk. A kölcsönös megbecsülés és tisztelet jegyében, de az ellentétek megbeszélése mellett. Politikai álláspontunk különbözik; tisztáztam vele, hogy vannak olyan megnyilvánulásai, amelyek sértik a magyarságot méltóságában, jól felfogott érdekeiben. Kimentette magát, és arra hivatkozott, félreértés történt bizonyos nyilatkozatait tekintetében, szándékosan félremagyarázzák véleményét. Megállapodtunk, hogy a román–magyar ügy érdekében fenntartjuk a kapcsolatot és lehetőleg kiegyensúlyozó, békítő szerepet vállalunk a jövőben. Remélem, így lesz.

Alig tíz perccel később Tökés László már a pápai templomban hirdette az ígét. Prédikációjából egyetlen gondolat: – A költő szavára figyeljünk: Ne hagyjátok a templomot! És ne hagyjátok az iskolát! Ez a létalapja a megmaradásnak. Jó helyen hangzik ez Pápán, Dunántúl egyik szellemi centrumában, ahol évszázadok üzennek. Ha nem szólánánk, a falak szólánának...

A pápai református kollégium egyházi kézbe adásának sorsa feltehetően a lelkészekkel folytatott szigorúan zártkörű megbeszélésen is szóba került. S talán a megoldáshoz is közelebb segíthet.

Takács Zsuzsa
Kapfinger András felvételei



Vétkesek közt cinkos, aki néma?

Az Ifjúsági Demokrata Fórum 1990. február 14-én, szerdán 18 órától fórumot rendez „Vétkesek közt cinkos, aki néma?” címmel pártok és a közérkölcstémakörben. A fórum helye: MOM Szakasits Árpád Művelődési Központ, Budapest XII. Csörsz u. 18. A lakossági fórumon a meghívott pártok legfelső vezető testületének egy-egy tagja válaszol a megjelent érdeklődők kérdéseire. A fórumra előzetes egyeztetés alapján a következő pártok fogadták el a meghívást: Fiala Demokraták Szövetsége, Magyar Szocialista Munkáspárt, Kereszténydemokrata Néppárt, Magyar Demokrata Fórum, Magyar Október Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, Szabad Demokraták Szövetsége.

Isten békéjének európai temploma

Megalakult a TIB Lelkiismereti és Nemzetiségi Tagozata

1990. január 17-én megalakult a Történelmi Igazságtétel Bizottság Lelkiismereti és Nemzetiségi Tagozata, azzal a céllal, hogy a vallásuk, hitük, nemzetiségük miatt 1945-től napjainkig meghurcolt, üldözött, börtönbe zárt személyek erkölcsi és anyagi rehabilitációját szorgalmazza, valamint feltárja és publikálja az erre vonatkozó történelmi tényeket.

Beszélgőtársam a szekció titkára, Hegedűs László, akit 1957-ben letartóztattak, majd életfogytiglanra ítélték, mert a Központi Honvéd Kórház mentősekként kórházba szállította a harcok sebesültjeit.

– Mi készítette a TIB-et arra, hogy megalakítsa ezt a tagozatot?

– A TIB alapító okiratában benne van, hogy mindenfajta jogszerelemmel foglalkozni kell, ami 1945 után érte az embereket. Köztudott, milyen sok lelkeszt, papot hurcoltak meg, ítélték el hitbuzgó pásztori tevékenységük miatt, de a hívők közül is rengetegen pórul jártak csupán azért, mert nyíltan vállalták vallásos meggyőződésüket. A vallási üldözés gyakorta összefüggött a nemzetiségi üldözéssel ugyanúgy, mint a mostani romániai forradalomig Erdélyben, ahol például a katolikusokra rá akarták erőszakolni a román nyelvű, ortodox rituálét.

– De gondolom, hogy nemcsak börtönről, internálásról, papi hivatástól való eltűnésről, állásvesztésről kell beszélni, hanem az úgynevezett „békepapi” mozgalomról is. Tudjuk, hogy a pártállam hogyan igyekezett az egyházakat korrumpálni, az egyházi vezetőket megbízható zsoldosaivá tenni. Kérdés, hogyan fogadja majd a TIB igazságtételtörvények törvényeit ez a félig-meddig még ma is a süllyedő hatalomnak elkötelezett egyházi vezetés?

– Nyilván nem fognak örülni neki. Hát „valaki” vagy „valakik” kívülről már megint be akarják avatkozni az egyház belügyeibe? Ez „szentségtörés”! Igen ám, de se szeri, se száma azoknak, akik egyházuk megtisztulásáért, igaz hitéletükért szenvedték el az üldözést... Mindazonáltal eszünk ágában sincs az egyházak „ellen” dolgozni, dehogyis akarjuk mi az egyházakat, az egyházi szervezeteket szétrombolni! Ha az egyházi vezetés egy része külső, jótalan támadásról beszél, akkor valamiféle egészen más egyházfogalmat véd mint ami a köztudatban él. Tagozatunk minden egyes tagja éppenséggel a saját egyházáért dolgozik, vagyis segítséget nyújt, hogy az egyház maga tárja föl az elmúlt negyvenvalahány év külső és belső visszasságait.

Tegyük hozzá az igazság kedvéért, hogy a múltbéli egyházi vezetők közül is sokan és keményen védtek egyházukat, s felléptek a gyülekezetek hatalmi szóval, bolsevista módszerekkel való szétbomlasztása ellen. Tehát nem szabad általánosítani a hierarchiát illetően. A legfontosabb probléma az állam és egyház leteljesebb szétválásása. A nemrég megszűntetett Állami Egyháziügyi Hivatal bürokratái még nem vesztették el minden hatalmukat. Lé-

tezik a kormány mellett az egyháziügyi „tanácsadó” szerv, és a megyékben is megmaradt az úgynevezett egyháziügyi tanács. Hogy ne csupán a levegőbe beszéljek: Budapesten például az egyháziügyi tanácsosként működő Fűzfa Imrének hervadhatatlan érdemei vannak a különböző egyházak papjainak meghurcoltatásában.

– A diktatúra évtizedeken át szőnyeg alá söpört egy sor, számára kényelmetlen kérdést. Beszélne ezekről?

– Hogyne! Sorrendben: 1. hívők és nem hívők kapcsolata; 2. az egyházak egymásközi kapcsolata; 3. a nemzetiségi lét és önrendelkezés problémája; 4. a zsidó-keresztény párbeszéd. Ha ezeket a kérdéseket nem tudjuk kulturáltan megoldani, nem léphetünk az európai szabad társadalmak sorába.

– Mi az ökumené jelentősége?

– Mi, a különböző vallású hívők, a börtönben sokszor közösen imádkoztunk. Éreztük, hogy mindannyiunkat az egyistenhit vezérel, vagyis ugyanahhoz a Mindenhatóhoz fohászunk. Az ökuméné gyakorlása segít abban, hogy a különböző vallások istenhite ne sülyedjen párttorzalkodássá. Szervezetünk az ellen is tiltakozik, hogy a gomba módra szaporodó pártok választási show-műsoraikban propagandacéllal szakrális megnyilvánulásokat, cselekedeteket építsenek be.

– Nagyon fontos döntés született az alakuló gyűlésen. Eredeti, európai gondolat...

– Szeretnénk egy templomot építeni Budapesten, hálaadásaként Kelet-Európa diktatúra alóli felszabadulásáért. Mindazonáltal ez a templom nem piramis, hanem élő kegyhely lesz! Hitemlékmű, ahol naponta minden európai nemzet és minden felekezet a maga nyelvén, a saját liturgiája szerint tarthatna istentiszteletet. Ezért a templom neve: Pax Dei, azaz Isten békéje. Szabó István Ybl-díjas építész posztumusz terve alapján épülne föl a hívők adományaiból. A Magyar Hitelbank Kurátor Kft. gondozásában rövidesen számlát nyitunk, a számlaszámot nyilvánosságra hozzuk, ide várjuk a pénzbeli adományokat. Terveink szerint a diktatúrában helytálló hősök és áldozatok emlékére, Isten tiszteletére és az isteni béke reményében 1995-re, a világkiállításra épülne fel ez a templom, s attól fogva az Egyesült Európa lenne a kegyura.

Horváth Tamás

Kártérítés az internáltaknak

A Recski Szövetség hatvani szervezete, az 1950-ben Hatvanból internált családok képviselőjében, 1989-ben kártérítési igényt jelentett be a helyi tanácsnak. A testület a jelentkezett 25 család részére 180-180 ezer, összesen 4,5 millió forint kártalanítást szavazott meg. A kártalanítási összegeket március végéig fizetik ki.

Vádat emeltek a népszavazási büntett elkövetői ellen

A népszavazás rendjét sértő büntett elkövetése miatt a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség vádat emelt Újfalusi József helybeli lakos, a debreceni 95-ös számú választókerület szavazatszámoló bizottságának volt elnöke és Nagy Zoltán, a bizottság volt tagja ellen. A november 26-ai népszavazás után két nappal Nagy Zoltán bejelentést tett, miszerint szavazási visszaélés történt. Az ezt követő ügyészségi vizsgálat kiderítette: 128 szavazólapon az első kérdésre adott „nem” válasz mellett egy idegen kéz az „igen”-t is beikszelte, ezért ezeken a lapokon a leadott szavazatok érvénytelenek voltak. További 12 szavazólapon mind a négy „igen” és „nem” mellett iksz volt, következésképpen ezek a szavazólapon mint a négy kérdésre vonatkozóan érvénytelennek minősültek. A Belügyminisztérium Bünyügyi Technikai Intézete által adott szakvélemény szerint a hamisítások döntő többsége azonos kéztől származott. A bizonyítékok alapján az ügyészség a népszavazás rendjét sértő büntett elkövetése miatt emelt vádat Újfalusi Ferenc ellen, aki tettét tagadja. Vádat emeltek Nagy Zoltán ellen is: ő tudniillik látta a csalást, ennek ellenére aláírásával hitelesítette a választási jegyzőkönyvet, s csak két nap múlva tett feljelentést.

Marx helyett Mindszenty tér

A Nemzeti Kisgazda és Polgári Párt üdvözlöli a már régen esedékes diplomáciai kapcsolatfelvételt Magyarország és Vatikán között. Az egyházak szabad működése elől azonban ezzel a lépéssel még nem hárult el minden akadály. Az egyházaknak a mainál sokkal nagyobb szerepet kell kapniuk az ifjúság nevelésében. Ahol erre igény mutatkozik, az iskoláknak az egyház kezelésébe kell kerülniük. Ezen iskolák működésének anyagi feltételeit az államnak kell biztosítani.

A párt örömet fejez ki afölött, hogy Esztergomban teret neveztek el Mindszenty József hercegprímásról. Ezzel egyidejűleg viszont megütközéssel tapasztalja, hogy a sokat szenedvezt egyházi vezető jogi rehabilitációja még mindig késik. Javasolják, hogy a rehabilitáció a lehető legrövidebb időn belül történjék meg. Javasolják egyben, hogy a budapesti Marx teret Mindszenty térnek nevezzék el.

Egyre nagyobb aggodalommal figyelik az Erdélyben erősödő román nacionalizmust. Követelik, hogy a magyar kormány tegyen meg minden tőle telhetőt azért, hogy a romániai magyar iskolák ismét szabadon tevékenykedjenek.

A választási harcban felerősödő szélsőséges megnyilvánulások, fenyegetések hatására szükségesnek látják jelöltjeiket ajánló polgártársaink személyiségi jogainak védelmét. Nem tartják megnyugtatónak a Választási Bizottság adta azon lehetőséget, amely szerint a leadott és ellenőrzött ajánlási szelvényeket 90 napig, a megsemmisítésig őrzi. Javasolják, hogy jelöltjeik számára átadott ajánlási szelvényeket csak az ellenőrzés és a megszámlálás idejére bocsáthassák a Választási Bizottság rendelkezésére, majd ezt követően, a 90 nap leteltéig, maguk őrizhessék, s végül visszajuttathassák az ajánlási szelvényeket az eredeti tulajdonosoknak.

Pozsgay Imre visszavonul?

folytatás az 1. oldalról

– A televízió felügyeletét illető visszalépését, lemondását ma is helyesli?

– Igen, jól tettem, hogy így döntöttem. De jól tette az elnökség, amikor átalakította a televízió politikai szerkesztését, jól tette a kormány, amikor felügyelőbizottságot hozott létre a pártatlanság és az esélyegyenlőség ellenőrzésére. Ez benne volt a múlt nyáron kötött politikai alkuban. A megvalósítás formáját egyesek kifogásolják, de a többség támogatja. A vita eredetileg nem a kormány és a pártok között keletkezett, hanem a pártok egymás közötti viszályát fejezi ki – szerintem változatlanul erről van szó.

– Kérem, szóljon arról, milyen a kapcsolata most az MDF-fel, hiszen annak idején ott volt a lakiteleki összejövetelen, majd a Magyar Nemzetben nyilatkozott is erről. Tehát kockázatot vállalt...

– Vállaltam, természetesen. Igaz, utána komoly pártvizsgálat folyt ellenem. Valóban kockázatos volt, akkor különösen, hiszen 1987-ről van szó. De erről ma már so-

kan megfeledeznek, mert a mai szabad légkörből következtetnek vissza az akkori viszonyokra. Szeptember 27-én egy terjedelmes és – hiszem – gondolatgazdag mozgalomindító előadást tartottam Lakiteleken az ott jelenlévők meghívásának eleget téve. November 14-én a Magyar Nemzetben egy hosszabb interjú keretében nyilvánosságra hoztam a lakiteleki nyilatkozatot, s ez volt a Magyar Demokrata Fórum elindítója. Én magam azonban nem csatlakoztam az MDF-hez.

– De „bábáskodott”.

– Így volt. De ezt a Demokrata Fórum bizonyos körei ma már szeretnék elfelejtetni, szeretnék e párt létrejöttét a szeplőtelen fogantatás jegyében feltüntetni. Tehát az MDF nem Názáretben született, hanem Lakiteleken, ahol Pozsgay Imre is jelen volt. Én természetesnek tartom az önmeghatározást és az elhatárolódást, de tartok tőle, hogy ebből az MDF-nek nagyobb kára származik, mint nekem. A tagság belső etikájára gondolok...

V. Horváth Mária

Kétszáz milliót vettek fel a pártok

Az idén eddig 200 millió forint állami támogatást kaptak a pártok az 1990-ben rendelkezésre álló 700 millióból. Azok a pártok jutottak támogatáshoz, amelyek benyújtották a taglétszámukról szóló nyilatkozatot, a bejegyzésüket bizonyító bírósági végzést és bankszámlával is rendelkeznek.

Eddig 32 párt jelentkezett a Pénzügyminisztériumban, közülük a legnagyobb összeget – 15 millió forintot – a húszezernél több taggal rendelkező szervezetek kapták, mégpedig az FKGP, az MSZP, az MDF és az MSZMP. A legkisebb – kétfélmillió forintos – összeget a kétezernél kisebb taglétszámú pártok kapták, ezek: a Független Szociáldemokrata Párt, a Magyar Szabadságpárti Szövetség, a Magyarországi Zöld Párt, a Vox Humana Mozgalom, a Hazafias Választási Koalíció, a Magyar Liberális Párt, a Szabadság Párt, a Magyar Demokrata Keresztény Párt, a Magyar Október Párt, a Magyar Humanisták Pártja és a Magyarországi Szövetkezeti és Agrárpárt.

A még meglévő, mintegy 500 millió forintot a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvény alapján osztják majd szét a választások után. A törvény rendelkezése szerint a pártok támogatására fordítható összeg 25

százalékát egyenlő arányban az Országgyűlésben képviselttel rendelkező pártok között kell felosztani. A fennmaradó 75 százalékot az első érvényes választási fordulóban leadott szavazatok arányában kell kifizetni. Nem jogosult támogatásra az a párt, amely a szavazatok egy százalékát nem kapja meg. A támogatás összege a párt bevételeinek 50 százalékát nem haladhatja meg. A párt köteles a többséget visszafizetésére.

Lakások nyugatnémet technológiával

SÜBA-IMMOBILIA Kft. néven magyar-nyugatnémet közös vállalkozás alakult lakások gyors építésére. A SÜBA cég tervezési és építési technológiáját alapul véve honosítja meg hazánkban azt a módszert, amely lehetővé teszi, hogy akár fél év alatt is épülhessenek lakások 65-70 százalékos műszaki készültséggel. A megrendelőnek a lakás belső terét kell a saját ízlésére formálnia. Az első épület alapkövét a Bécsi út és az Ürömi út sarkán lévő telken helyezték el. Az épületben 11 lakás és 580 négyzetméternyi iroda kap helyet. Várhatóan őszre elkészül a ház.

Kérdés a szélbe

A Kisgazdapárt, egyelőre mindegyik, a negyvenhetes földtulajdon-állapotokat kívánja visszaállítani. Vagy úgy, hogy az akkori tulajdonosok visszakapják a földjüket, vagy úgy, hogy az aranykorona-értéket. Persze csak akkor, ha a kisgazdák győznek. Melyek? No mindegy, azaz hogy mégse.

Bizonyára rágalom, miszerint ezzel a fogással a kisgazdák a lehető leggyorsabban szavazatokat akarnak vásárolni. De vajon megszámlálták-e, hogy hány millió hagyatéki eljárást kell lefolytatni a rendezhetőség végett? Hány száz-ezer? millió? elbirtoklási pört, holtánnyilváníttási pört, eltartási szerződést, mely akkor nem rendelkezett az eltartott térszbe vitt földjéről? A külföldre került örökösök hány millió dollárt költenek jognyilatkozataik közjegyzői hitelesítésére? Hány évtizedig fog tartani ez a tömérdek eljárás, no meg az ország újra kimérése? Ki fogja fizetni, s aki fizeti, az nem éppen az agyonsanyargatott mezőgazdaságot csapolja-e tovább? Ki fog addig szántani-vetni s hol?

(A helyes megfajták közt az édes anyaföld egy-rögét sorsoljuk ki.)

– dénes –

Az évszázad tőzsdebűnügyi pere

Több mint három évvel a „Guinness-gate” botrány kirobbanása után, hétfőn megkezdődött Londonban az évszázad tőzsdebűnügyi pere, amely általános várakozás szerint a rekordok Guinness könyvében jegyzett minden eddigi jogi-igazság-szolgáltatási csúcsteljesítményt megdönt.

A brit kereskedelmi és ipari minisztérium 1167 nappal ezelőtt jelentette be, hogy vizsgálatot indít az 1759-ben alapított patinás Guinness serfőző és a legnagyobb skót whiskygyártó, a Distillers Company egyesülésével kapcsolatban felmerült rendelkezések ügyében. A tárca akkori vezetője, Paul Channon, a Guinness-család tagja kénytelen volt-helyettesére bízni a vizsgálat vezetését. A nyomozást hamarosan átvette a Scotland Yard kötelékében életre hívott új különítmény, a súlyos üzleti visszaélésekkel foglalkozó csoport. Ez kiderítette, hogy a skót cég bekebelezéséért versengő Guinness törvénybe ütköző módon – saját részvényeinek tömeges felvásárlása, illetve bőkezűen jutalmazott felvásároltatása, vagyis mesterséges árfolyam-felhajtás útján – ütötte ki a nyeregből az eredetileg kedvezőbb árajánlatot tett Argyle szeszipari egyesület. A tőzsde mű-

ködését szabályozó törvények megsértésével nyelbeütött ügylet részleteinek felderítése során további súlyos visszaélések – üzleti könyvek meghamisítása, lopás, csalás és ezek elkövetésére szőtt összeesküvés, milliós megvesztegetések – kerültek napvilágra. Az egymás után letartóztatott, majd milliós óvadékok ellenében szabadon bocsátott főszereplők egytől egyig a konzervatív országvezetéshez szoros szálakkal kötődő tekintélyes üzletemberek, a londoni City oszlopai.

A peranyag olyannyira szövevényes és bonyolult, hogy az ügyet eleve kettéválasztották: két pert bonyolítanak le. Az első eljárás során a brit és a nemzetközi üzleti világ négy, a másodikban további három közismert személyisége ül a vádlottak padján. Az első eljárás vette kezdetét most a Southwark királyi bíróság e célra megnagyobbított és átépített 2. számú tárgyalótermében. Azért itt, mert a londoni főbíróság, az Old Bailey mindegyik terme kicsinek bizonyult a „Guinness-gate” ügyben felvonuló vádlottak, jogászok, szakértők és tanúk befogadására. Ernest Saunders, a Guinness volt vezérigazgatója ellen eredetileg 45 pontban emeltek vádat, de az ügymenet egyszerűsítése érdekében végül ezt a számot húszra csökkentették. Anthony Parnes, a londoni tőzsde egykori sztáralkusza 14, sir Jack Lyons, a leeds-i textiles dinasztia doyenje 11, Gerald Ronson, a milliárdos Heron-birodalom feje pedig 10 vádpontban próbál majd védekezni. Mind-egyiküket két-három jogász képviseli. A vádhatóság csapatában két királyi tanácsos és két-két segédje szerepel.

A per várható költségeit 15-20 millió font sterlingre becsülik, időtartamát illetően a vád 3-6, a védelem 8-9 hónapra számít. (Úgy tartják, hogy az októberre tervezett második eljárás sokkal rövidebb, legfeljebb négy hónapos lesz.) A rekordok könyvébe bekerült leghosszabb per, az 1980-81-ben lezajlott Bozuanglo és társai családi ügy tárgyalása 274 napig tartott. A második helyen, 119 nappal egy 1985-ös eljárás szerepel, amelynek során Cipruson szolgált katonának vontak felelősségre a „titoktörvény” megsértése címén.

Köves Tibor (London)
MTI-Panoráma

Török hitel és támogatás hazánknak

Horn Gyulának Mesut Yilmaz török külügyminisztere elmondta: kormánya további, magas szintű magyarországi látogatásokat tervez a gazdasági együttműködés fejlesztése érdekében. Törökország 100 millió dolláros export-hitelkeretet biztosít a magyar gazdasághoz fűződő szálak erősítésére, és kész résztvenni magyar gazdasági szakemberek képzésében. Márciusban a két kormány tárgyalásokat kezd a vízumgyakorlat lényeges könnyítéséről: a tervek szerint magyar állampolgárok a török határon is kaphatnak majd vízumot (a magyar gyakorlat már ilyen), míg egyes kategóriákban eltörlik a vízumot. Tárgyalások kezdődnek a kettős adózás elkerüléséről és a beruházásokat könnyítő megállapodásról is.

A VILÁGGAZDASÁGHÍREI

– Tenger alatti távvezeték. Az esztendőfordulóra ütemezték be a világ leghosszabb – 200 kilométeres – víz alatti távvezetékének üzembe helyezését. Ez Finnország és Svédország hálózatát köti össze ott, ahol a fogyasztás a legnagyobb: a svédországi Forsmark és a finnországi Ruma között. A 400 kilovolt feszültségű és 500 megawatt teljesítményű áramot továbbító 12 négyzetcentiméter keresztmetszetű rézkábelt vízálló szigetelőpapír veszi körül, s az egészet ólomköpeny védi meg minden esetleges külső behatástól. Az összesen 10 ezer tonnát nyomó kábel legmélyebben 120 méternyire lebeg majd a tenger felszíne alatt.

– Sáskaölő gomba. Az Egyesült Államokban és Kanadában a sáskák évente 400 millió dollár értékűre becsült takarmányt pusztítanak el. Most megkísérelték bevetni ellenük az Ausztráliából származó Entomophaga praxibuli gombát. Ennek parányi spórái ott hatolnak be a sáskába, ahol azt a kintinpáncélja nem védi, így az ízleteli helyén. Miután a gomba enzimeit átfűrték a sáska testét, a spórafonalai beléjutnak, majd azok szövete behálózva a gazdaállatot. A spórafonalak kiválaszt-

totta vegyületek megmérgezik a sáskát, még az „eszét is veszik”, mert az állat elkabulva rátelepszik egy szárnak a csúcsára, s ott elpusztul. A sáska teste ezután „spóravulkánná” válik, amennyiben a gombafonalak áttörnek a páncélzatát és spórák lövellődnek ki. Ezeket a szél szerteszét viszi – s a folyamat kezdődik elölről.

– Hanglemez – csokoládéból. A nyugatnémet Peter Ladoni újszerű hanglemez készítésével hívta fel magára a figyelmet. Találmányáról 20 percen át hallgathatnak könnyűzenét. Hogy mi az újszerű Peter Ladoni lemezeiben? Akár hiszik, akár nem, de a lemez lejátszás után megehető: merthogy csokoládéból van.

– Kinek megnyerőbb a hangja? Az Egyesült Államok reklámszakemberei eddig úgy tartották, hogy a férfiak alkalmasabbak a reklámozásra, mint a nők. Ezért a televízió képernyőjén a reklámok 80-90 százalékát férfiak mutatták be. Am egy nemrég tartott közvélemény-kutatás rácsófolta a szakemberekre: 1600 ténvénzőnek férfi és női változatban is bemutatott ugyanazt a reklámot. Váratlan volt az eredmény: a többségnek a női változat nyerte meg a tetszését.

– A gyufacímke és a reklám. Tévednek azok, akik azt hiszik, a kereskedelmi vállalatok kezdtek először reklámozásra felhasználni gyufacímkeket. Már Mendelssohn operaháza gyufacímeként tudatta a komolyzene híveivel, hogy bemutatóra készülnek.

– Az indiai miniszterelnök többé nem visel asztrahánt, hanem csak műanyag kucsmát. Mindezt azért, mert a környezetvédelmi miniszter bírálta, ezenkívül Indiában sok buddhista ellenzi az állatok kiirtását. Indiában nemrégben betiltották az asztrahán szőrméből készült ruhák gyártását. A környezetvédelmi minisztérium betiltotta még a foglyul ejtett madarak árusítását is.

– A leggazdagabb európai nő II. Erzsébet királynő, 5,3 milliárd fontos vagyonnal rendelkezik. A második helyen áll Beatrix, holland királynő, akinek „csak” 2,4 milliárd fontos vagyona van. A 10 leggazdagabb európai nő között van Jenni Spies-Kjaer volt „liftboy”, aki 16 évvel ezelőtt férjhez ment a skandináv idegenforgalmi impérium tulajdonosához. Az ő vagyonát 330 millió fontra becsülték fel.

Gazdaságpolitikai rovatunkat
szponzorálja
az M & M Szoftverház Kft.

Akik éjjel is tudnak napozni

Van egy embertípus, amelyikre csak csodálattal tekinthetünk mindannyian. Hogy mekkora számban léteznek, arról csak halovány fogalmaink lehetnek. Mindenesetre léteznek és a látszat szerint még szerencsések is. Nagyon szerencsések. Mert mintha csak nekik találták volna ki az elmúlt időszak jó néhány rendeletét. Kezdődött a világ-útlevéllel. Ez nagyon jól jött mindenkinek, aki úgy gondolta, hogy a forintját, mivel már annyi van belőle, már nem tudja itthon elkölteni. Mivel a takarékosság erény, ezért nagyon jól jött, hogy véletlenül olyan vámrendeleteket hoztak az illetékesek, hogy érdemes lett sokfélére behozni. Mikor ezeknél a szerencséseknél telítődött a lakás mélyhűtővel, színes tévével, videóval, változtak az idők és a vám szigorodott.

Sebaj! A motorizáció fejlesztése érdekében ezeknek a szerencséseknek módjuk nyílt, hogy aránylag olcsón hozzanak be Nyugatról gépkocsit. Volt egy kis valuta tartalékban a szalmazsákban, és hogy az egerek meg ne egyék, hát éppen kapóra jött a devizabetétek liberalizálása. Persze, mint minden szerencse, a gépkocsibehozatal is csak rövid ideig tartott, de semmi pánik, azért sikerült behozni, amit kellett. Aztán, hogy a már meglévővel se legyen gond, s főleg az örökség esetében ne okozzon problémát az illeték kifizetése egyes szerencséseknek, hát, mit ad Isten, valahogy keletkezett egy kicsinyke jogszabály. Ennek értelme pedig az, hogyha valaki ajándékba kap egy ingatlant, amelyet az ajándékozó még használni akar, azaz haszonélvezetet köt ki – akkor emiatt az illeték csökkenthető. Ez a csökkentés éppen akkor, hogy a húszévi haszonélvezet kikötése egyenértékű a fizetendő összeggel. Így történhetett (mivel nem részletezték a körülményeket), hogy többmillió ingatlanok kerültek át az utódok kezébe. Ugyanis szülő is ajándékozhat a gyermekének. Szép példa az egészre az az állítólagosan megtörtént ajándékozás, amikor a 85 éves „volt” tulajdonos kötött ki magának 20 évre szóló haszonélvezetet. Ja kérem, öreg ember nem vén ember, főleg ha esze van! Érdekes lenne összeállítani egy statisztikát, hogy vajon hány ilyen, az öröklés természetesnek

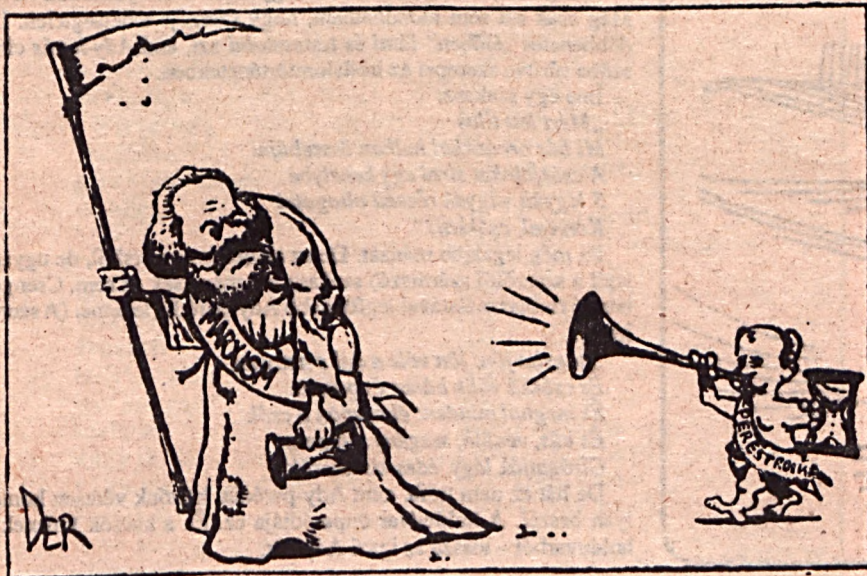
mondható útját elkertülő szerződés keletkezett, megszabadítva ezzel a szerencséseket a fizetési gondoktól. Azért ne siessen senki – most már! – ugyanis egy új rendelet már ettől az évtől ezt a lehetőséget megszüntette. Aki nem tudott róla, az vessen magára.

Aztán vannak a szerencsések között olyanok is, akik a mostani racionalizált gazdaságban elvesztvén hivatali helyüket könnyen találhatnak másikat. Ugyan olyan jól fizetett munkahelyet. Kell a szakember az új és nagyon fontos szervezetekben. Annyi mindenre kell most gondolni, nem is tudom, hogy lehetünk meg nélkülik. Már-már az új hivatalok nélkül. Ízelítőül: Magyar Vidék Társaság, Vidékfejlesztő Szolgálat Kft., Faluszövetség, Önkormányzatok Szövetsége, Paraszttanács, Földtanács, stb. Vajon miből tartják fenn magukat? Legszebb példa a legutóbb (tudtommal!) létrehozott szervezet: a Tűzbiztonsági Tanács. Nem tudom mi célt szolgál, (én megrekedtem a tűzoltóság fogalmánál) de valami nagyon fontos lehet! Legfeljebb, még nem jöttem rá!

Azt hiszem megint szerencséje lesz egyeseknek. A képviselői fizetéseket nagyon ideje let-légyen rendezni. Valószínűleg néhány szerencsés tudja a módját, hogyan választódjon meg az új parlament tagjának. Hiszen akkor mi lenne a logika az egészben e nélkül?

Vagy egy gyanúm. Ezek a szerencsések ismerik azt a közmondást, miszerint mindenki a magáénak a kovácsa. Lehet, hogy ez a szerencsesorozat nem is véletlen? Lehet, hogy egy réteg önmagának hozza a szabályokat, a rendeleteket, törvényeket? Ez az új osztály, az új uralkodó réteg? Amelyekben a vasárnapi ebédnél együtt ül a pártfunkcionárius, a butikos, a vállalatigazgató, a bankszakember. (Legfeljebb a pártember most már nem ül az asztalfőn.) És azért ül egy asztalnál, mert egy család? Hogy egyeseknek milyen szerencséjük van! Vajon elég ebbe beleszületni, vagy bekerülni is lehet? Az hiszem, ezek azok az emberek, akik még éjjel is tudnak napozni. Pincében.. És képesek még le is barnulni. Remélem vigyáznak magukra és nem égne le....

Havrilla István



VITÁRA BOCSÁTJUK

DILEMMA

Megzavarodtam, beismerem. Életem alkonyán csaknem minden megkérdőjeleződik körülöttem, amiben hittem, amit igaznak, tisztának, értéknek véltem. A szavak jelentése napról napra változik, ám sokan, a barátaim is azt állítják, hogy éppen most nyerik vissza értelmüket, hitelüket a szavaink, s a fejtetőre fordított világ csak most áll a talpára. Nem csoda, hogy szédülök.

Emlékeztetőül hadd hivatkozzam néhány megkerült szó tanúságtételére, színváltozására.

Az *ötágú vöröscsillagot*, amit József Attila s a vele álmódó milliók álma a szabadság rendjének jelképeként szegezett a gyár fölé, a proletár utókor most megundorodva tépi le még a sapkájáról, az Ország-ház tetejéről, zászlaja címeréről is, úgy tesz, mindörökre. Én még emlékszem a Horthy-rendszer politikai zsargonjára, amelyben a *vörösök* – felforgató, hazátlan bitangok, Moszkva-bérencek voltak; a nemzeti függetlenségért, az idegen érdekek kiszolgálása s a nép háborúba hajszolása ellen szervezkedőket pedig úgy tartották számon, mint egy „judeoplutokratabolsevik” nemzetközi összeesküvés ügynökeit – miközben a fehér emberek elszabadult kannibalizmusával szemben mégiscsak bennük látta a világ értelmisége az európaiság és a humanizmus legelszántabb védelmezőit. Most azonban erre már nem illik emlékezni, a hitleri koncentrációs táborok füstjét teljesen elnyomja a sztálinista diktatúra bűnlajstroma: Közép-Kelet-Európában a tömegkommunikáció most a katyni tömegsírokról beszél, vagy éppen a szovjet gulágok túlélő hadifoglyait szólatja meg, s a Recskben megkínzottak jóvátételét sürgeti. Félreértés ne essék: az ideológia jegyében elkövetett s eltitkolt bűnök föltárása és szóvátétele kétségkívül indokolt. Ha azonban újabb történelmhamisítással, a valóság elhallgatásával párosul, semmi biztositékunk nincs, hogy hasonló bűnök ne ismétlődjenek – az újabb ideológiák jegyében.

Találomra felsorolok még néhány olyan fogalmat, amelynek végletes értelemváltozása biztosan elrugaszkodik a valóságtól, s amire érdemes felfigyelnünk. A *szocialista vívmányok* fogalomkörével kezdem, amire hivatkozni ugyanolyan etikett-követelmény volt korábban, mint most hallgatni róluk, vagy negatív, gúnyos felhanggal tenni rájuk célzást. Ki-ki a saját sorsát elemelve döntse el, van-e félteni s megőrizni való eredménye is az eltelt negyvenöt évnek. Vesse össze a megélhetési viszonyokat, az állampolgári és munkáltatói kiszolgáltatottságot, a szabad szólás és visszazólás lehetőségét s életének más társadalmi vonatkozásait, akár a felszabadulás (1945) előttivel, akár a szomszédos országokéval, ám vegye mindehhez számításba a felhúzott államadósságot is, amit ezután kell kifizetnünk... Nem tudom, kinél milyen eredményre vezet majd a személyes mérleg, de azt hiszem, mindnyájan rosszul járnának, ha a piacgazdaság korszerű mítoszának reményében a fürdővízzel együtt mindent kiöntenénk.

Divatos manapság *Európa* kulturális határvonalait az Uralnál sokkal nyugatabbra meghúzni, s idealizálni a nyugat-európai társadalmakat. Az ekként gondolkodók

érthetetlen módon megfélemedeznek a fogyasztói társadalmak számos súlyos ellentmondásáról, melyet többek közt a kábítószerek tömeges elterjedtsége jelez, vagy arról az agresszivitás-kultuszról, amely a szabadság lepleiben mind jobban átszivárog a hazai kultúrtermékekbe, és sokak aggodalmát váltja ki. De történelmhamisítás a *Nyugat* fogalmának leegyszerűsített behelyettesítése az osztrák és német orientációval is, ha csak a kuruc-labanc háborúk korábbi értékelésén nem változtatunk... Meg aztán miféle igazi nemzeti értékekkel gyarapíthatnánk az emberiséget – akár a nyugati kultúrát –, ha keleti gyökereinket megtagadnók?

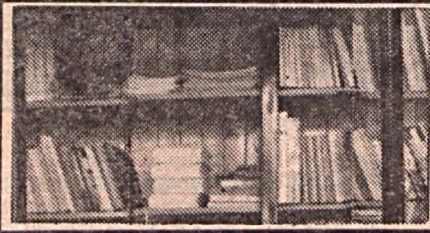
A *kereszténységgel* ugyancsak hasonlóan végletes álláspontok váltak hangadóvá manapság. Már-már úgy tűnik, hogy a nemzet, a magyarság vállalásának ez a világnézet az alapfeltétele, mintha más vallás, más hit rajta kívül nem is lenne honos a Duna-Tisza téjében. És egyáltalán: kétfélem, hogy jogos lenne az emberi társadalmak fejlődését döntően befolyásoló *hit* vagy éppen a társadalmi együttélés és egyensúly „tamasztát és talpkövért” képező *tiszta erkölcs* kisajátítása bárki részéről. Meg kell mondanom, hogy generációimnak, sajnos, volt alkalma szenvedve szembealázkodni a krisztusi eszményeket sárba tipró keresztényekkel nem kis számban, akiknek vallott hite talán nem volt elég mély és őszinte, hogy tetteik erkölcsi tisztaságát megalapozhatta volna. És számos hasonló példát találni a tágabb történelemben is, az eretneküldözésektől a vallásháborúig, amelyek kegyetlenkedéseiket mind-mind hitbéli megszállottságukkal próbálták igazolni.

Egy hívő keresztény barátomtól hallottam viszont azt az igazságot, hogy megdöbbentő a párhuzam: miként sok volt a párttag, de kevés az igaz kommunista, ugyanígy mindig is sokkal többen voltak a felekezet-béliek, mint a hitben valóban hitűk szerint élő emberek... Ennek a hagyományos ellentmondásnak el kell gondolkodtatnia valamennyiünket. Ha ilyen esendők vagyunk, ha az emberiség legszebb eszméi is ilyen könnyen félreértetők vagy eltorzulnak kezeink között, ideje lenne végre óvatossággal, nagyobb fenntartással fogadni ítéleteinket és indulatainkat.

A harmadik évezred küszöbén, amikor a technikai civilizáció képessé vált a javak bőséges előállítására s egyben önmaga nyomtalan elpusztítására, e válaszut arra kötelez, hogy végre éljünk és gondolkodjunk *felölt emberiségként*. Nézzük s fogadjuk el történelmünket úgy, ahogy megtörtént, kiterőivel és ellentmondásaival együtt. És ne írjuk át újra meg újra – utólag, pillanatnyi igazságunk, indulataink alapján. Erre a bölcsességre különösen nagy szükségünk volna a Duna völgyében, ahol a sokféle igazságra hivatkozó „jogos verboszsú” már-már közös pusztulással fenyegeti az itt élő kis népeket.

Ha pedig az egymás iránti megértő szándék és *türelem* lesz demokráciánk élet- és működésstílusa, akkor talán a fényes szellők egy soha meg nem gazdagodott s többé-kevésbé becsületben megőszült tagjának is elhiszik majd, hogy cselekvő humanista. És a materialista világnézetéhez ragaszkodó ateistától sem vitatják el hitének, erkölcsének tisztességét. Mellesleg, már régestrég rájött az emberiség, hogy mi a szavak és eszmék biztos próbája. A *tett*. Én a Bibliából is ezt olvasom ki, de azt hiszem, ez nem zavarodottságom jele.

Fekete János



KÖNYVESPOLC

Akik nem akartak meghalni

Dunai-sváb irodalom Lenautól napjainkig

Dunai németek, dunai svábok, bánáti és szatmári svábok, magyarországi németek. Negyven író és költő közvetíti gondolatait, érzelmeit, filozófiáját, s ami egészen különös, egyetlen könyvben. Egy antológiában, a dunai sváb élet és sors összefogó erejéről. Gyakran kérdezték, mi legyen a mi kulturális örökségünk, mit akarunk gyermekeinknek, unokáinknak, honfitársainknak közvetíteni, mi akik Németországban, Ausztriában, Magyarországon, vagy éppen a tengerentúlon élünk. Ebben a könyvben felvillan mindez az örökség, amiben magunkra ismerhetünk, akárha egy tükör lenne előttünk. Ahogy ezt Wilhelm Kronfuss írta. Ez tehát egy fontos mű. A kiadó (Prof. Dr. Anton Scherer, Graz) remek olvasókönyvet adott az érdeklődők kezébe.

Ami a jövőbe mutat – ahogy a bánáti Hans Diplich fogalmaz –, ahhoz, hogy az ember feltétel nélkül igent mondhasson az életre. Ez a törzsszerű szemlélet mindig is szükséges

volt egy pflzi számára – vallja Dr. Franz Thierfelder, a Külföldi Kapcsolatok Egyetemének professzora Stuttgartból. Ezt megerősíti egy másik pflzi alkotó, Kurt Kölsch is. „Scherer bátor és az én szememben zseniális a tette. Meneikíteni akarta és sikerült is neki, az utolsó percek értékeit. Tőlünk függ, hogy azok, akik nem akartak meghalni, ne tűnjenek el egy lélektelen, a gazdaságtól és a technikától elnyomott világban – saját arc nélkül, a mi beleegyezésünk nélkül. Legyenek jelen az össznémetiség kultúrájában!” (W. Kronfuss) 1939 óta ez az egyetlen dunai német verseskötet. Ezért is páratlan jelentőségű. (A Donaudeutsche Nachrichten anekdotája szerint, egy bánáti idősebb orvos hét kötetet rendelt meg a műből, hogy valamennyi unokájának ajándékkul adhassa.) Az antológia kisebb példányszámban és teljesen önréből valósult meg. (Scherer, Graz, 1989.)

– Bayer –

Filmet Romániának

Kérünk minden intézményt és magánszemélyt, aki segíteni tud, hogy járuljon hozzá a romániai filmklubhálózat létrehozásához. A filmművészet több évtizedre kiesett Románia, Erdély szellemi életéből. Több generáció nőtt fel anélkül, hogy a világ (és Magyarország) filmművészetével kapcsolatba kerülhetett volna. Ennek a ténynek a súlyát át kell éreznie mindenkinek, akinek az életében van valami szerepe a filmnek. A „Könyvet Romániának” mozgalom szervezői örömmel vesznek minden felajánlást; műsoros kazettákat, üres kazettákat, átjátszási lehetőséget, kópiákat, képmagnókat, vetítőberendezéseket, videokivetítőt, filmet, szakkönyveket, kézikönyveket és pénzzadmányokat.

Cím: „Könyvet Romániának” Mozgalom Koordinációs Bizottsága, Elek Judit titkár, Magyarok Világszövetsége, 1068 Budapest, Benczúr u. 15. Tel.: 12-20-067. Pénzzadmányokat a Stúdió '90 és az Ipari Fejlesztési Bank „Duna-Olt Alapítványának” a számlájára lehet befizetni: MNB 217-98-034.

GÖRBE SAROK

Z
A
B
S
Z
E
R
D
A

Balázs Tibor

Elégia

a mandarinszedőkért

A mandarinszedők benyitottak
egy-egy szál kikericcselel –
ezt írja meg uram, s ne üsse
el valami hülye viccesel.

Tél volt, s ilyenkor a poéta
megembereli magát: fázik –
el kéne somfordálni holmi
jólifutott arc poeticáig,
de három sora megelőzi:
az egy-szál-magam-kikericcselel
víg mandarinszedő csapat
hóbuckák ajtaján kilincselel.

Szávai Géza

Elűző „édes kis kacsók”

Egy-egy nagy író-költő életműve néha ténylegesen annyira „korszakalkotó” vagy „korszakos”, hogy hatása alól a kor és utókor kevésbé jelentős alkotói nehezen képesek szabadulni – szófűzésükről, mondataik hangulatáról legjobb esetben azt mondjuk, hogy „korhangulatot” árasztanak. Így aztán számon tarthatunk például Petőfi vagy Ady korhangulatot; már-már: irodalmat. Körülveszik a nagy író – mint holdudvar a holdat.

Néha azon merengek, mennyire érzéketesen lehetne udvarával (majdnem: udvartartásával) megidézni a holdat. Sokkal jobban kitűnne egyedi ragyogása. Lényegében ez lehetne az igazi próba; könnyörtelen logika érvényesül itt: hasonlító vagy majdnem azonos stílusban-modorban alkotók közül kiemelkedik a legszínvonalasabb, s az ő műve lesz a mérce, a viszonyító pont. Körülötte, melette, előtte, utána alkotók: e viszonylatrendszerben – előfutárok vagy utánérzők. A sor és a minősítés-minősítés mindig, törvényszerűen így rendeződik. *Hold köré udvar.*

A „sem utóda sem boldog őse” Adyt is utolérte a holdudvarvéget. Ha ő maga senki utódjával, követőjével nem is szegődött (s ha szegődött volna is, a fenti logika értelmében az illető költőt tartanánk ma Ady elődjének), utódai-utánzóit azért jócskán akadtak. Tényleg nem ártana összegyűjteni ezek természetéből egy példatárra valót. Összehasonlításul. A másodlagos az elsődlegessel – hogy a „hasonmások” közötti ögyelgés után nagyobb örömmel forduljunk az igazihoz.

A napokban a kezembe került egy 1922-ben nyomtatott kötet. Még csak azt sem mondhatnánk, hogy szerzője tehetségtelen. De döbbenetes „élőben” látni és tapasztalni azt, ami Ady-hatás címszóba sűrítve szerepel az irodalomtörténetekben.

Íme egy szakasz:

„Mért lett tilos
Mi bús orcánkkal halkán összebújni
A csókjainkat sírni egy kehelybe
S kigyúlt vágyak rőzséit oltogatni
Könnyel, csókkal?”

Ez még legalább utánpótlás. De az alábbi (más versből, de ugyanattól a szerzőtől származó) szakasz bár még csak ez sem. Csengőbongó rímhasználatával legfőbb Ady-paródia lehetne: (A szerelem)...

„hogyha jön: jön véle a dal s a tavasz
És csókká válik bánat és panasz
És meghal minden: él csupán a csók
És bús, vénülő, szegény szívemet
Círógatják lágy, édes kis kacsók”

De hát ez nem tréfa, nem Ady-paródia, költőnk véresen komolyan beszél. A holdudvar önparódiája ez. És a kacsók kiűznek a holdudvarból – vissza az igazi Adyhoz.

Csáky Ida grafikája

Nyílt levél Balogh Edgárhoz

Kedves Edi bácsi!

A lexikon miatt írok Önnek. Talán sejti, melyikről van szó. Az ismert okok miatt fájdalmasan félbeszakadt *Romániai Magyar Irodalmi Lexikon*-ról. Csak az első kötete jelent meg, az is kilenc éve, 1981-ben, A-tól F-ig. Hogy is ne tudna erről, hiszen éppen-séggel Ön a lexikon főszerkesztője. Népes szerkesztői gárdájából azóta néhányan, sajnos, örökre eltávoztak.

Tudom, millió súlyos gonddal küszködik a mai romániai társadalom. Talpra kell állítaniuk teljesen elerőltenedett gazdasági és kulturális életüket. Az emberekbe újból lelket kell verniük, hogy legyen kedvük élni, hogy értelmesen szépen és hasznosan legyen kedvük élni, cselekedni. Nem a korábban kötelező spiclikedés, besúgás remélt előnyeitől vezetett, hanem egymás javára, épülésére. Helyre kell állítani a bizalmat román és román között, de román és más kisebbségek, nemzetiségek és népek között is. Óriási feladatok várnak Önökre.

Mi, magyarok anyagi természetű önkéntes adónkat már részben leróttuk Románia népe iránt, amikor gyorssegélyeket, pénzt gyűjtöttünk és küldtünk-vittünk Önöknél. S a legfontosabbat, a részvétőnket és őszinte segí-

teni akarásunkat is mellécsomagoltuk. Most a szellemi adó lerovásán a sor. Ezért gyűjtünk könyveket, ezért fogadjuk be az elárvult gyerekeket. Várható, hogy bebizonyosodik: ránk, magyarokra a bajban nemcsak anyagilag, hanem szellemiekben is lehet számítani. Önzetlenül adjuk, amit adunk.

Tisztelt Edi bácsi! Azért mégse gondolja, hogy ennyire egyszerű ez az önzetlenség. Igazán nem az adok-kapok kalmárszelleme szól belőlem, nem az ajándékokért rögtön viszontajándék-várás gusztustalanul kapzsi gesztusa, hanem a román-magyar egészséges üzenetváltás, a két kultúra közötti egészséges cirkuláció vágya sarkall, amikor azt mondom: *mi, magyarországi magyarok sok mindent várunk odaától. Sok mindenben ínséget szenvedtünk mi is az elmúlt húsz esztendőben, mert megátalkodott, rossz kezek fokozatosan, szándékosan elzárták a két ország, a két kultúra közt az egészséges szellemi oda-vissza áramlás csapját. Nagyon a mi hiányérzeteink is.*

Mit várok én, negyvenévesen, magyar újságíróként odaától? Várok – és remélem, nemzedékem, az idehaza nagy generációként emlegetett nem-



zedék többi tagja hozzám hasonlóan várja – például az alkoholba-elkeseredésbe fojtott, írásban-szárnyalásban évtizedekig gátolt romániai magyar és román írók magyar nyelvű, nálunk eddig hiányzó műveire. Várom a hajdan népszerű Téka-sorozat újbóli felfrissítését; ismét olyan érdekes témákat várok, mint valaha volt Robotos Imre Csinszka-könyve, vagy a József Attila és a román irodalom című kötete. Várom például az elmúlt húsz évről, a fokozatos szellemi elsoványodásról szóló odaáti szociográfiákat. Várom a romániai magyar sajtót ismét régi fényében, gazdagságában tündökölni, várom, hogyha leugrom a legközelebbi újságoshoz, megvehessem ezeket a sajtótermékeket is, mint ahogy valaha megvehettem. Új romániai román és magyar drámák bemutatását várom színházainktól; színházi vendégszerepléseket is szeretnék. Várom az oktatásügy demokratikus rendezését, a magyarországi román nyelvoktatás megkezdését. (Ez utóbbiért talán a magyarországi és a romániai vidéki művelődési házak kapcsolatteremtésével tehetnénk a legtöbbet, de a könyvtárak is bekapcsolódhatnak a nyelvoktatásba.) Attól tartok, csak szegyenkezni, mi, magyarok ha megszámolnánk, hányan tudnak erre-felé román nyelven...

De mindenekelőtt várom a *Romániai Magyar Irodalmi Lexikon* beígért további kötetait, a teljes kiadást. Mert ez a lexikon iránytű a romániai szellemi élethez. Azt, amely 1981 után félig készen eltört, kivétel a kezünkből, félrevetett, akár a mihasznacat. Pedig mi, magyarok bizton-

sággal akarunk eligazodni, tájékozódni az odaáti dolgokról. Ezért igen sokat várok én, Edi bácsi.

Néhány hónapja láttam Önt a magyar televízióban. Ismét elámultam töretlen szellemi frissességén, amelyet élemedett kora ellenére megőrzött. Tudom, innen, Magyarországról nehezebb biztosan megítélni azt a valódi pozíciót, rangot, amelyet hazája, Románia szellemi életében elfoglal. Sajnos, aki kívülről ítél, nagyobbat tévedhet, mint aki a szellemi közegben belülről van otthon. De azt mindennemű bennfentes kulturális tényismeret nélkül is sejtem: nem mindenki szereti most Önt odaát, pontosabban nem mindenki kedveli eddigi szellemi munkálkodása irányvonalát. Meglehet, némelyeknek Balogh Edgár ma is *túl vörös, túl marxista*, következésképpen *túl idegen*. A Duna-völgyi párbeszéd nem mindenkinek tetszik. Meglehet, másoknak az fáj, hogy ők nem lehettek ott, ahol Ön igenis ott volt, sőt tevékenyen volt ott. Ott a legnagyobb közép- és kelet-európai sorsfordulók: ott a cseh-szlovákiai sarlósok népi mozgalma bölcsőjénél, később ott a romániai Korunk, Utunk kezdeteinél, kiteljesedésénél is. Másoknak csak egy élet adatik. Balogh Edgárnak mintha keűd is letelt volna eddig. Hát még az a kényszerűen félbeszerbe hagyott lexikon! Ez lenne a harmadik élete. Kérjük. Várjuk. Figyelemmel kísérjük ezt a harmadik életét.

Őszinte tisztelettel egy magyarországi negyvenéves újságíró:

Kocsis Klára

Tóth István

NAPONTA

Az a világ,
amelyben élek,
úgy vet gátat
az örök éjnek,
hogy egyik hétfőtől
a másik hétfőig
hétköznaponként
újra teremtdik.

Nem valamiféle
örökre adott
körhinta, melyen
súlytalan angyalok
keringnek –
s a teremtés
szédületétől
megkímélnének
minket.

Nem is valami
álomlajtörja,
melyen
érdemtelenül
le-felsétálhat
sok anyagi
szellem,
vagy örökbérletet
válthat egy-egy fokra,
hivatkozván az
örök kánonjogra.

Vasárnap sem
állhat itt meg
a helyén,
ha nem érdemesült rá
a teremtmény.
Hiába szól
égi ígéket,
tétlenségében
csak lefelé
léphet.

Az el nem ért betű,
a meg nem járt beszéd
épp ilyen
álomlétraként él csak
az egek illetetlen
kék jégköreiben.

Ha kardod rövid,
toldd meg egy lépéssel!
Azon légy most is,
hogy ne késs el;
míg az igazad
előtted lebeg,
adj magadhoz oly
emberi többletet,
amely naponta
bizonyítja, hogy
az emberek közt
méltán van jogod.

Marosvásárhely, 1989 december

Beszélő szemek, kezek...

Mintha soha nem tekintette volna ennyire szívügyének a kormányzat az idősök sorsát. A sokkoló áremelések bejelentésével egyidőben az év kezdésekor bejelentették a nyugdíjak emelését, a létminimumra való „feltornázását”. A nyugdíjas évek és a folyósított havi összeg arányában differenciáltan – ha nem is minden esetben a valós rá-szorultság mértéke szerint – emelték az idősök járandóságát. Hasonlóképpen rendezték az özvegyi nyugdíjakat is. És bár a rohanó inflációval nehéz, vagy egyáltalán lehetetlen a lépést tartani, mégsem olyan kilátástalan a sor-suk, mint az életbe most indulóknak.

Lehet, hogy azért, mert, ha egy élet munkájával is, de az emeröltő alatt megteremtették az egzisztenciájukat,

vagy a szűk esztendőkhöz már gyermekkoruktól fogva hozzászoktak, nem élük meg elemi megrázkódtatás-ként a mai gazdasági válságot. Mondják, volt már rosszabb is. És nem ők azok, akik a korábbi kedvezményes kamatozású kölcsönből építették otthonukat és most a megemelt összeggel terhelik őket, gyermekeik iskolázata-tása sem az ő zsebüket húzza – végre.

Vagy mégis? Hiszen, ahol üres az unokák, a középgeneráció pénztárcája, ott kihez fordulnának, mint a kevésből is félretenni tudó nagyszülőkhöz, a nyugdíjasokhoz? Dolguk még nem ért véget.

T. Zs.

Fotó: Kapfinger András



Szép „tavaszi” reggelen ácsorgunk a régi buszpályaudvaron. Nyitva a kocsis ajtaja, nem ülünk be, jobb várni kint, már azért is, mert mindig akad dohányos, aki sajnálja a félig szívott cigarettát eldobni.

S ezen idő alatt arra is jut szó, hogy megtárgyaljuk: hatvan forint a nyugdíjasbérlet. Azaz hatvankettő, mert a két forintért a biztosító tartja a markát. Illetve nemcsak a biztosító, hanem a Volán illetékes vezetői is risztelnek néhány fillért az én két forintomból is. Többen mondják, hogy a Volán-pénztárnál milyen haragos a kisasszony, amikor biztosítás nélkül kéri a jegyet. Pedig a biztosítás önkéntes, jogom van bízni a Volánban, hogy a kocsit a sofőr nem vezeti árokba. Tehát az AB helyett most a Volánban bízom csak.

Közben szép számmal érkeznek a törzsutasok. Itt van K. Antal is, aki az ideit évet már kurtított földön kezdi el, a birtok felé eladta. Hogy mennyi pénzért, azt direkt nem érdemes tudakolni, csak úgy kerülő úton, egy-két hét múltán lesz teljes kép az eladás áráról, a körülményekről, arról például, hogy ki lesz majd az új szomszéd? Mert az a jó- vagy rosszindulatával pokollá vagy mennyországgá tudja tenni a környezetet.

Közben jön is a buszvezető, szép jó reggelt kíván, természetesen pálinkával. Amely ugyan még belül van, a tanyában, a pince mélyén, de már beül – mondjuk. Így el is indul a busz. Szépen csendesen járó motor, új motor, mondja a sofőr úr. Ami el is kél, hiszen nem egy városi autóbust láthatunk



füstöt okádva araszolni a hegyi utakon.

Aztán persze ma reggel is tart a vita a városközpontban, ahol két számjelzős óra és hőmérő is van. Nem mérlik pontosan a hőmérsékletet.

Ez abból adódik, hogy a Korzó előtti „óra” mindig siet egy-két Celsius-fokot, míg a régi benzinkútnál lévő késik – így aztán összejön a pontosnak vélt idő és hőmérséklet. Ami különben sem fontos, hiszen időnk az még van bőven.

Alig dereng, tizenkét percig tart még az út. S addig elbáméskodhatnak a Béla téren a hitetlenek, hogy kik megtörtén, kik felvidulva jönnek a reggeli miséről.

Itt kerül szóba az, hogy az utasok nagy része, még a múlt évben, amikor az egyház kérte, postára adtak néhány száz forintot a templom felújítására. Nemes cselekedet, emberi dolog, hogy a régit megmentsük, újítsuk fel, unokáink lássák, mit építettek az őseik. Persze többet azt is véljük, hogy a templom romlásának oka a sok autó, amelyek feldübörögnek a Bartina előtt, és füstjük nem kíméli a most restaurálás alatt lévő templombelsőt sem.

Máris a Bezerédj utca következik, kint a 40-es tábla, a busz sem tudna gyorsabban menni a sok személygépkocsi miatt. Ugyanis sorra-rendre eladják az itt lévő polgári házakat és hivatalok költöznek bele. A hivatalnak dolgozója és autója is van – a dolgozó nem szeret sokat gyalogni, s beáll a valamikori parkosított helyre, amelyet tavasszal még négyökrös ekével sem lehetne virágmag alá szántani-készíteni.

Máris újabb témánál vagyunk. Még mindig tart a MÉM-rendelet utáni morgás, miszerint vizsgálni kell azoknak, akik a mások számára tiltott szerekből akarnak venni. A tanfolyamok – állítólag – sikeresek. Hogy melyik cég mennyit kér a nyolcvanórás tanfolyamért – megoszlanak a vélemények. Az viszont már kézzel fogható tény, hogy a magok árát az idén is emelték. Nem sokkal, tasakonként 2–3 forinttal, azaz majd kétszerese a mostani ár a tavalyinak. A mérgek-vegyszerek között még lehet válogatni. Eppen ma reggel – okkal – riogatta a Falurádió a népet, hogy a gyöngye tél miatt nem pusztultak el a szőlő és gyümölcsfák kártevői – vagyis csak gyérült nemzedékük. A tavasz tehát sok munkát ad.

Amint a busz közönségének föltűnt, az alsóvárosi temető falát ismét elkezdték rakni. Jó munka lesz, hiszen három éve kezdték, s a kerítésnek most még csak a felénél tartanak, ami, meg kell mondani, szép mestermunka, ritkán lát az ember ilyent. S külön-

ben is, ezt S. Laci bácsi mondja a maga hetvenegy évével: – Minék siesse-nek az építő urak, akik ott bent nyugosznak, nem akarnak úgyse kijönni.

Valaki, mögöttem a második ülésről előreküld egy maroknyi röplapot. Bajszos-szakállas urak, csinos hölgyecskék. A jelöltek. Sokan vannak? Ki tudja, mi itt a buszon nem politizálunk – ki is tudna az 52 pártból csak tizet is felsorolni? – ide még plakátot nem ragasztottak. Lehet, hogy egy hét múlva? Akkor meg olyan lesz majd a párt-harc – hogy ... „No és ki figyel oda?” Pedig oda kéne figyelniük.

Mint azoknak, akik a gépjárművezetői oktató-kocsikat irányítják, hogy a tanulóvezető adjon egy picike kis előnyt, hogy az óriáshernyónyi autóbusz be tudjon kanyarodni, mert a tervezőmérnökök minden bizonnyal a fatengelyes világban éltek, amikor Szekszárd és más városok új lakónegyedinek útjait térképre rajzolták. S hiába épülnek az újabb városrészek, a közlekedés tervezői még a régi gyakorlatot követik: sarkosan, derékszögben forduljanak a buszok, kanyarogjanak az utak.

A mi buszunk is bekanyarodott, méteres gödrökön bukácsol a megállóban. Most még csak egy teherautóra való murva kellene, de egy hónap múlva már tizzel sem lesz elég. A sofőr úr azt mondja, minden gyűlésen szóvá teszik a forduló ügyét. De még nem intézkedtek. Majd tavasszal. Addig el-eldöcögünk ezeken a városi járatokon, szép lassan.

Pálkovács Jenő

MOZISZEM

A szellemirtók visszatérnek

Nagy reklámhadjárat előzi meg a világon bárhol egy-egy közönségsikerre számot tartó film bemutatóját. Nem volt ez nálunk sem másképp, a Szellemirtók II. című film premiere előtt. Hisz az első rész nézettsége alapján (ami kasszasiker volt) a gyártók a folytatás mellett döntöttek. S ha már új rész készül, akkor talán még az előzőnél is több bevételre számíthatnak. Alapos a gyanúm, hogy ez be is folyik a zsebükbe. A Szellemirtók II-t nálunk is várták, mi sem bizonyítja jobban, mint az órák alatt szétkapkodott jegyek, s a még jegyre várók kigyózó sora. Telt házra számítottak a gyártók is, hiszen a filmvilág több fenegyereke is alakította a második részt. A tökéletes kulisszák között szellemirtó barátaink ismét a komikum és a horror határmezsgyéjén egyensúlyoztak. Gyakran bámulatra méltó ügyességgel oldották fel a feszült jeleneteket (gondoljunk csak a múzeumban történetekre). A kalandos történet alapja megszokott: a jó harcol a gonosz ellen. De ezt a már elcsépelet alapötletet a rendező, Ivan Reitman olyan szépen építette fel, s adta hozzá a trükköket, hogy a nézőnek csak csodálkozásra maradt ideje. Mestere a szakmának Michael Chapman is, aki az operatőri feladatokat látta el. A trükkmesterrel együtt gyönyörű, de olykor meghökkenítő vagy bizarr képet tárt elénk. Felvételei közül kitűnt a szellemvonal vagy az elsüllyedt Titanic a kikötőben, a festmény mosolya; és szédítő, amikor a Szabadság-szobor elindul...

A film tele cselekménnyel és humorral. Pergő ritmusú és bővelkedik izgalomokban. Ritkán, de előfordul, hogy egy sorozat második része jobb, élvezetesebb, izgalmasabb, mint az első. Így van ez a Szellemirtók II. című filmmel is. S állítom, ha a harmadik rész is elkészül, az egész világ ismét vévő lesz rá.

Színes, szinkronizált amerikai film – 1989. Rendezte: Tim Burton. Operatőr: Roger Pratt. Főszereplők: Jack Nicholson, Michael Keaton, Kim Basinger.

Az elátkozott város éjjeli égboltján árnyéknál sötétebb alak suhan át. Ő a *Denevérember*, a lebernyeges lovak, a gyengéik gyámolítója, a bűnözők réme. Ellenfele *Joker*, a gonosz bohóc, a gyilkolás művésze. Ajaka skarlátvörös, arca csontfehér, haja zöld, mosolya halálos. *Joker* elpusztíthatatlan. Szerelme *Vicky Vale*, a szépséges fotóriporter, *Batman* kedvese, kit ha kell erővel is, mindenáron birtokolni akar. A végső összecsapás elkerülhetetlen, a nagy ütközet szédítő haláltánc lesz, a semmi peremén.

Tim Burton, a rendező, a forgatás alatt ezt mondta, egy érdeklődő újságrónak: „A mi *Batman*unk nem valami szuperhatalommal rendelkező, idegen bolygóról érkezett lény, hanem egy ember, aki csupán nagyon szokatlan. Ijesztő denevérvilágában halandó lény rejtezik. Mi a maszk mögé akarunk pillantani, hogy megtudjuk, miért érzé szükségét *Bruce Wayne*, hogy *Denevérember* legyen. Ő az a férfi, akinek élete szörnyű ellentmondáson alapul, anyagi sikerei és tekintélye arra a rettenetes tragédiára épült, mely még kisfiúként esett meg vele.”

Több mint egy évtizedes kemény munkát jelentett, hogy a *Batman* mozivásznonra kerüljön. Az egész 1979-ben kezdődött, mikor *Benjamin Melniker* és *Michael Uslan*, executive producerek, fölkeresték a *DC Comics*-ot, hogy megszerezzék a filmjogokat *Jon Peters* és *Peter Gruber*, a nagy sikerű

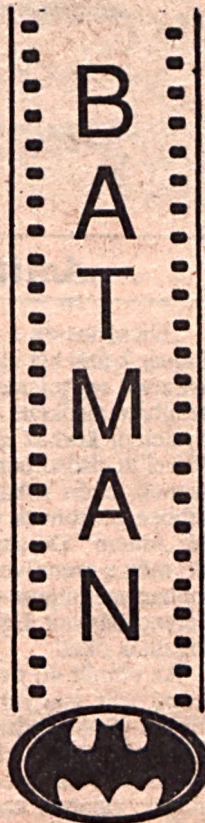
Gruber-Peters Company két vezetője számára. (Ok készítették az *Esőembert*, a *Biborszint*, az *Eastwicki boszorkányokat* is.)

A forgatókönyv birtokában, s a rendezővel megállapodva a következő feladat a megfelelő színészek kiválasztása volt. *Batman* szerepére *Michael Keaton*-t kérték fel, mert a *Denevérember* erőteljesen férfias típusú követelő figura, s *Keaton* egyszerre tud emberi, furcsa és riasztó lenni. Már-már az elmebaj határáig robbanékony ember, ugyanakkor mélyen humanus. Hogy *Joker* bohócosan humoros, ugyanakkor dermesztően gonosz szerepére kit akartak megnyerni, azt a filmesek már kezdettől fogva tudták: *Jack Nicholson* lesz a *Bohóc*. Így történt, hogy a kétszeres *Oscar-díjas*, kilencszeres *Oscar-jelölt* a kamerák összttűzésében fehérre mázolt arccal és bohócjelmezben keltette életre *Jokert*. *Batman* és a *Bohóc*, a két végtelen alak valahogy egy érme két oldala. Végül is világklasszisokból álló szereplőgárdával és technikai stábbal kezdődött meg a forgatás Londonban, ahol a *Pine-wood stúdiókomplexum* 72 holdas területének és 18 stúdiójának összességét bevonták.

A *Denevérembert* naponta 400 millió ember láthatja, 20 nyelven és 40 országban. A Warner Bros filmje új fejezetet nyit a közkezdelt figura folytatásos történetében. Már hazánkban is megjelent a filmhez kapcsolódóan a *Batman*-könyv, a képregény és a Prince által fémjelzett *Batman*-lemez (Gong-kiadás).

(fejes)

Az év filmje 1989-ben:



KOSSUTH RÁDIÓ: 6.20: Pártok választási mősora. 7.20: Pártok választási mősora. 8.05: Hangszemle. 8.20: Eco-mix. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00–11.00: Napközben. 11.05: Népdal-körök és citerazenekarok. 11.37: Kék öböl – John Steinbeck regénye folytatásokban. 12.30: Pártok választási mősora. 12.50: Törvénykönyv. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Beszélőnéhez. 14.15: Harminckét év. 14.33: Dzsessz-melodíák. 15.00: Zengjen a muzsika. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Éneklő Ifjúság. 16.25: Kenguru. 17.00: Védtelenül? 17.30: Kamarazene. 17.55: Ipargazdák. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk. 18.30: Esti Magazin. 19.15: Pártok választási mősora. 19.20: Sportvilág. 19.40: Sepsiszentgyörgyi cigánydalok és táncok. 19.50: Gong. 20.00: „Mondd, Te kit választanál?” 21.00: Londoni közjáték. 22.00: Hírvilág. 22.30: Történelmi párhuzamok. 22.40: Vallások világ-híradója. 23.10: Gidon Kremer hegedűl.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben. 9.05: Szórakoztató antikvárrium. 10.05: Hajszálygókerek. 10.20: Slágerről slágerre. 11.05: Csalládai tükör. 11.35: Rólunk van szó! 11.40: Jöjj ki, napocska. 12.10: Nótamuzsika. 13.05: A tegnap slágereiből. 14.00: Képzeltetés – A Pozsonyi Rádió és a Magyar Rádió közös, szórakoztató mősora. 15.05: Pop-Labor. 16.00: Tartóshullám. 17.05: Kölyök rádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regisztr. 19.05: Garázs. 19.35: Nyugópont (?). 20.10: Albumajánlat. 21.05: Közkívánatra! 22.00: Vers és dal a Várban. 23.10: Sporthíradó. 23.20–0.14: Lehár operettjeiből.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.15: Bécsi muzsika. 10.01: A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel. 10.30: A magyar nyelv századai. 10.45: Mindenki – másként. 11.04: Cid. 12.05: Zenekari muzsika. 13.00: Végzetes tojások. 14.03: Hol-lós Lajos fúvószenekara. 14.22: Herbert von Karajan vezényli a Berliini Filharmonikus zenekart. 15.48: Fiatalok muzsikálnak. 16.05: Schubertiada 1989. 17.31: Bányászok zenéje. 17.51: Debussy-művek. 18.30: A Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi mősora Szegedről. 19.05: Törd a fejed! 19.20: Bioszféra expedíció. 19.35: Verdi: Simon Boccanegra. 22.05: Barokk muzsika. 22.42: Zenei panoráma. 23.17: Ördög a „Kis Inyenc” biztróban.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 6.00: Kezdd-dik a nap: hírek, hírmagyarzatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószinpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle.

RTV

9.00: Hírek. 9.10: Autórádió. 9.40: Hobby. 9.50: Párizsi magyar figyelő. 10.00: Hírek. 10.10: Emberek, művek, események. 10.40: A technika világa. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószinpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli hangrangsó. 12.10: Az élet megy tovább. 12.40: Történelmünk útja. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Könyvismertető sorozat. 14.00: Hírek. 14.10: Emberek, művek, események. 14.40: A technika világa. 15.00: Hírek, műsorismertetés. 16.00: Hírek. 16.10: Az élet megy tovább. 16.40: Rádiógyetem. 17.00: Hírek. 17.10: Forgószinpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Könyvismertető sorozat. 19.00: Hírek. 19.10: Kommentár nélkül. 19.40: Könyvismertető sorozat. 20.00: Hírek. 20.40: Tallózás magyar folyóiratokban. 20.50: Mérélen. 21.00: Forgószinpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Autórádió. 23.00: Hírek. 23.10: Kommentár nélkül. 23.40: Könyvismertető sorozat. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Tallózás magyar folyóiratokban. 0.35: Mérélen. 0.45: Műsorzárás.

TVI: 8.25: Képzeltetés. 8.30: A világ leg-hosszabb árka. NSZK dokumentumfilm. 9.15: Foglalkozása operatőr. Angol dokumentumfilm. 9.40: Hármast. „csatoma”. 10.25: Stúdió '90. 11.10: Képzeltetés. 16.05: Képzeltetés. 16.15: Déli videóújság. A Szegei Körzeti Stúdió mősora. 16.25: Správy – Hírek szlovák nyelven. A Szegei Körzeti Stúdió mősora. 16.30: Nonstop nonszensz. NSZK film. 17.10: Európai kisebb-ségek. Macedón-olasz film. 17.40: A „Petőfi kaland”. A Stúdió '90 különkiadása. 18.30: Tájak, városok, emberek... 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Választási mősor. 20.15: Színházi este. 20.35: Választási mősor. 20.45: Színházi este. 21.45: Színetben: Beszélgetések a darabról és az előadásról. 22.05: Színházi este. 23.25: Beszélgetések a darabról és az előadásról. 23.40: Híradó 3.

TV2: 17.00: Képzeltetés. 17.15: TV2. 17.45: Mozaik. Telefonos játék. 18.00: Telesport.

18.25: Gyerekeknek! 18.45: TV2. 19.00: Senki nem tér vissza. 20.32: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Napzárta. 22.25: Fegyvertelenül... 23.00: Felkínalom. Kb. 23.45: TV2.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. mősor: 9.00: Hírek. 9.01: Alf. 9.30: Francia nyelvtanfolyam. 10.00: Iskolatévé. 10.30: Ellenpárbaj – Olaszország film. 12.00: A hetedik kontinens. 12.25: Külpolitikai magazin. 13.15: Hírek. 13.25: Mi. 13.55: Popeye. 14.00: A torpedó visszalő. 15.35: Heatchiff és Ruffraff. 16.00: Kati, a baba. 16.35: Mini műterem. 16.55: Mini tv-híradó. 17.10: Gyermek a harmadik világban. 17.35: Mini klub. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: Mi. 18.30: Falcon Crest. 19.30: Híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: A Guldenburgok öröksége. 21.00: Oldalpillantások. 21.10: James Bond – 007 üldözi dr. Nemet. Angol film. 22.55: A Tigris. Osztrák-NSZK film. 0.30: Hírek. 0.35: Szerelmes történetek. 1.00: Hírek. 2. mősor: 16.55: Művészleki. 17.00: Ausztria útja Európába. 17.30: Tájak és emberek. 18.00: Alf. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Szerelmeiből-unalomból. 22.00: Híradó 2. 22.25: 1–2-X. 22.30: Teleszkóp. 23.15: A harmincas évek világa. 0.05: Hírek.

RTL PLUS: 6.00: Ultraman – Titkos énem. 6.25: Halló, Európa – Jó reggelt, Németország! 8.30: Hírek. 8.35: Teletük. 9.00: Hírek. 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Kedves Bill bácsi. 11.00: Két égi bárány. 12.40: Klasszikusok délidőben. 13.00: Teletük. 13.30: Kaliforniai klán. Családsorozat. 14.15: A Springfieldek története. 15.00: Kedves Bill bácsi. Amerikai sorozat. 15.30: Játssz velünk! 15.40: Hírek. 15.43: Üzleti hírek. 16.00: Gazdagok és szépek. Családsorozat. 16.30: Sorsdöntő év. Családsorozat. 17.10: Játékshow. 17.45: Játssz velünk! 17.55: Hírek. 18.00: Dr. med. Marcus Welby. 18.45: Hírek. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: Chips. Krimisorozat. 20.15: A kínai csoda. NSZK-film. 21.55: Sztárgyógyédek, trükkök, perek. Úgyvédsorozat. 22.45: Hírek. 22.55: A hét – Talkshow. 0.00: Bellamy. 0.45: Chips. 1.30: Aerobic. 1.35: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezdés. 8.00: Helló Ausztria, helló Bécsi! 8.30: Egyveleg. 16.00: Forró drót. 17.00: Hullámhosszon. 18.30: Kék éj. 19.30: Időjárás. 19.55: Időjárás-jelentés. 20.00: Nemzetközi hírmagazin. 20.30: Der Spiegel. 21.00: Bepillantás. 21.30: Európai üzleti hírek. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Nem-

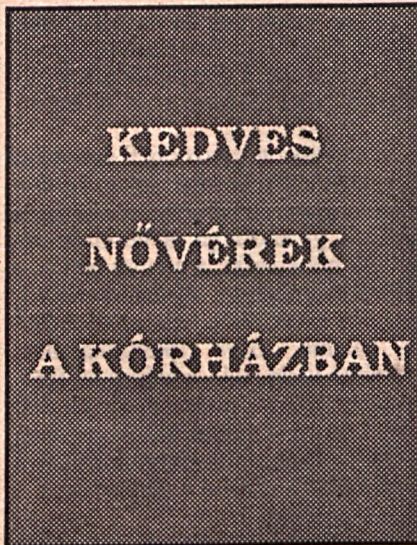
zetközi hírmagazin. 22.40: A tudomány távlatai. 23.10: Der Spiegel. 23.40: Bepillantás. 0.10: Hírek, időjárás-jelentés. 0.20: Egyveleg. 1.20: Idő-lánc. 1.50–7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Nicaragua, vörös és fekete. 17.15: Esély a daloknak. 17.45: Musketások konyhája. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Incifincki fantázia. 18.35: Pihenődő. 19.00: Lékharító. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papiros. 20.00: Közterület. 21.30: Felfedezés. 22.00: Időjárás-jelentés. 22.30: Szent este. 0.00: Ex libris. 1.00: Műsorzárás.

SATI: 6.00: Jó reggelt a SATI-gyell! 8.30: Hírek, időjárás. 8.35: Szomszédok. Családsorozat. 9.00: Hírek. 9.05: Közkórház. Családsorozat. 9.50: Háztartási ötletek. Horoszkóp. 10.00: Hírek. 10.05: Tévébölt. 10.30: Tenisz. 12.15: Szerencsekerék. 13.00: Tévédíszde. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: ALF – Emlékezés Melmacra. Rajzfilmsorozat. 14.30: Egészégvédelem. Horoszkóp. 14.40: Közkórház. 15.30: Boldog napok. 16.05: Örült vadnyugat. 17.00: Hírek, időjárás. 17.10: Szomszédok. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Az Enterprise úrhajó. Sci-fi-sorozat. 18.45: Híradó. Időjárás. 19.05: Szerencsekerék. 19.50: Időjárás. Hírek. 20.00: Mike Hammer. Krimisorozat. 20.55: Hírek. 21.00: T. J. Hooker. Krimisorozat. 22.20: Hírek. Sport. Időjárás. 22.30: Tenisz. 23.15: Örültek kolóniája. NSZK akciófilm. 0.35: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ: 1. mősor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Naptár. 8.30: Pipi a Hosszú Harisnya. 9.00: Iskolatelevízió. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 11.30: Iskolatelevízió. 12.35: Hírek. 12.40: Iskolatelevízió. 15.15: Műsorismertetés. 15.20: Hírek. 15.30: A keret nélküli képnyelv. 16.30: Magyar híradó. 17.00: Napló I. 17.20: Oktatómősor. 17.50: Sorozat gyermekeknek. 18.20: Számok és betűk. 18.40: Utéletárs. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Modern idők. 22.35: Napló III. 22.55: Angol nyelvű hírek. 23.00: Mindig Önökkel. 1.00: Hírek. 1.05: A csütörtöki mősor ismertetés. 2. mősor: 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Hírek. 17.50: Naptár. 18.00: Zágrábi panoráma. 18.20: Karlovaci, siseki, gopsici, bjelovari és varaždini körzeti program. 19.30: Napló. 19.55: Műsorismertetés. 20.00: Zenei est. 21.30: TV-Mix. 21.40: Tudományos fórum. 23.10: A csütörtöki mősor ismertetés.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és a SATI műsorát részletesen közli a Telehold



„Amit a legkisebb testvérek közül eggyel is tettetek, velem tettétek.” (Mt 25; 40)

„Dicsértessék a Jézus Krisztus!” – Január 2-ától két idős kedvesnővér így köszönti reggelente a betegeket az országban elsőként Pécsen, a pécsbányatelepi kórház geriátriai osztályán. Mivel itt elsősorban idős emberek fekszenek, ezért sokan a legtermészetesebben köszönnek vissza: „Mindörökké, Amen!” De akadt olyan beteg is, aki még a szemüvegét is levette, hogy jobban szemügyre vegye Assisi Szent Ferenc leányait. Egy biztos: szeretettel fogadták őket!

Az elmúlt 40 év alatt a személytelenné vált magyar betegellátásban a fényes-fémes műszerek mellett most újból ott vannak a betegekért aggódó, lelkiismeretes, nem agyonhajszolt-ideges, valóban kedves nővérek. Kapisztrána és Consolata nővér a rendi ruhán kívül büszkén viseli az örök fogadalomkor kapott jegygyűrűt. Ok Jézus Krisztus hűséges menyasszonyai! A betegekben a szenvedő Krisztust látják, ezért mindent elkövetnek, hogy enyhítsék az elesettek fájdalmát. S ha már végképp nincs segítség, halálunkkor sem hagynak magunkra... Szintén az ő érdemük, hogy ezentúl minden szombat délután szentmisét tartanak a kórház társalgójában. A pécsiek példáját hamarosan követik az irgalmas nővérek Budapesten, az ORFI-ban.

Alapvető emberi jogok

Tavaly június óta 58 női, illetve férfi szerzetesközösség szerveződött újjá, s kapta meg a Művelődési Minisztérium egyházi főosztályától a legális működéshez szükséges jogi beleegyezést.

– A szerzetesrendek indításában mi okozza a legfőbb nehézséget? – kérdezem Mayer Mihály pécsi megyéspüspököt.

– A legfőbb gondot az okozza, hogy nincs egy ház, alkalmas épület, ahol a rendtagok elkezdhetnék közösségi életüket, apostoli küldetésüket. És nem szabad elfeledkezni a 40 év kieséséről sem. A szerzetes atyák, nővérek megöregedtek, sokukat idegileg megviselte az elmúlt időszak. Kevesen vannak azok, akik ma beáll(hat)nak a sorba.

– A pécsbányatelepi kórházban szerencsésnek mondható a nővérek letelepedése.

– Feltételnél! Főleg, ha azt nézzük, hogy az egyházmegye anyagilag nem tudta segíteni őket, mert mi is segítségre és segíélyekre szorultunk. Megkerestett bennünket a kórház főorvosasszonya, aki elmondta: szívesen alkalmazna az osztályán betegápoló

nővéreket. Mi vállaltuk a közvetítést, a kórház pedig ideiglenesen egy-egy szobát biztosít az apácáknak. Szó van arról, hogy a kórház parkjában lévő raktárpületet átalakítják rendházzá. Ide aztán már folyamatosan jöhetnek a fiatalok. A nővérek gondoskodnak az utánpótlásról, a novíciák képzéséről, a kórház főorvosasszonya pedig a fiatalok szakmai beiskolázásáról.

– Püspök úr, '50-ben nemcsak az apácáknak kellett elhagyniuk a kórházat, hanem a kórházi lelkészeknek is. A papok nagyon sokáig csak az utolsó kenetet adhatták fel a betegeknek. Ma már misézni is lehet. Hogyan értékeli a változásokat, az apácák munkába állását?

– Az utóbbi években nagyon sokszor jártam a kórházakban – nemcsak azért, hogy feladjam a betegek kenetét. Az emberek igénylik, szomjúhozák a gyónást, az áldoztatást, a lelki nyugalmat. A betegek magányában óriási jelentősége van egy kedves szónak, simogatásnak, egy emberi gesztusnak. Ez fél gyógyulással ér fel. Azáltal, hogy a nővérek újra működhetnek a kórházakban, nem kegyet adtak a számukra, hanem biztosították a vallásszabadságot, amely hozzátartozik az alapvető személyi és emberi jogokhoz. Ugyanígy azoknak a betegeknek is, akiknek igénye, hogy vallásról, Istenről, megnyugvásról halljanak. Végre nemcsak beszélünk a jogainkról, hanem gyakoroljuk is.

Megszüntetni a stresszhelyzetet

Pécsbányán, a megyei kórház 2-es számú belgyógyászati, geriátriai osztályának főorvosa dr. Hazafi Klára. Az osztályon 90 ágy van, a betegellátást 5 orvos és 20 nővér végzi – akik közül 5–7-en állandóan hiányoznak. Az osztályon zömében idősek fekszenek.

– Az időskorúak egészségügyi ellátásánál milyen speciális, szakmai feltevérendszerek kialakítását kellett figyelembe venni?

– Az idős betegek képtelenek önről megbirkózni azokkal a stressztényezőkkel, amelyek az aktív korosztály számára az esetek többségében feldolgozhatóak, megoldhatóak. Az időlegesen ágyba kényszerített betegek fokozatosan elvesztik érdeklődésüket a külvilág iránt, egyre inkább beszűkítik fizikai és pszichoszociális aktivitásukat, kiszolgáltatásra és ápolásra szorulnak. Ezt a folyamatot kell megállítani, visszafordítani. Ennek komoly szakmai feltételei vannak, ugyanakkor ez a feladat igen nagy fizi-

kai és érzelmi, kommunikációs terhet jelent az ápolószemélyzetre nézve. Munkaerőgondjaink is vannak, és az sem titok, hogy különösen az utóbbi években – több okkal magyarázhatóan – nem a legalkalmasabbak kerültek a pályára.

– Gondolom, ezért is örültek annyira az ápolórendek újraindulásának. Ön mit vár a két kedvesnővér munkába állásától?

– Elsősorban a szellem meghonosodását várom, hiszen az újraéledő ápolói rendek évszázados hagyományokkal, tapasztalattal rendelkeznek, és elhivatottságuk alapján joggal reménykedhetünk, hogy a velük való együttműködés a betegellátás színvonalának javítását segíti elő. S nem utolsósorban munkaerőgondjaink enyhítését is várom. Tervezem egy kórházhoz csatolt, ún. házigondozási rendszer kiépítését. Ezért a nővéreket speciális feladatok ellátásával is szeretném megbízni. Például felveszik a kapcsolatot a gondozási centrumokkal, a szociális ügyintézővel, az illetékes felekezetekkel, s rendszeresen látogatják a házi szociális gondozásra szorult betegeket.

Szerencsére a két nővér, bár elég idős már, jó erőnek örvend, s telve van tenni akarással. A rend felüggesztése után is az egészségügyben dolgoztak. A nyugdíj mellett most 8000 forint fizetést kapnak.

Élő plakátok

Consolata nővér Székesfehérvárról érkezett, 70 éves:

– Nem vagyunk mi csodabogarak, éppen olyanok vagyunk, mint a többi ember. Érzéssel, érzéssel, gyarlósággal, jó tulajdonsággal áldva-verte. Csak mi a jó Isten szolgálatára szenteljük magunkat. Ehhez szükséges bizonyos keret, amire azt mondják: szerzetesség. Ennek vannak törvényei: az imaélet, aztán a munkásélet, amit a betegek körében végzünk.

Kapisztrána nővér 60 éves, Budapestről jött:

– Az örömtől, hogy újra munkába állhatunk, az elmúlt 40 év kezd összezsugorodni. Mi az első hívó szóra jöttünk, és örülünk, hogy ide, a külvárosba kerültünk, és nem egy elegáns klinikára. A főorvosasszony a jövőre alapozta a tervét. Mi vagyunk az élő plakátok, és szervezzük, hogy jöjjenek az újak. Egy 19 éves jelöltünk már van, itt munkálkodik mellettünk.

Margit nővér, a jelölt:

Tavaly nagycsütörtökön keresztelkedtem át, mert eredetileg református

volgok. A szüleim egyáltalán nem vallásosak, nem is nagyon értik, miért választottam ezt a hivatást. Pár évvel ezelőtt már kutattam és érdeklődtem a vallás után, könyveket olvastam, templomba jártam. Megéreztem és megértettem a krisztusi hívást. Nem sajnáltam otthagyni a kényelmet, a jólétet. Szívesen vállalom a szegénységet, az önmegtartózkodást, az alázatosságot.

– Kapisztrána nővér, az Önök hivatásában mit tart a legfontosabbnak, mi az, amivel leginkább a betegeknek a segítségére lehetnek?

– Az első, hogy lélekben oldódjon a beteg. Ha ki tudja beszélni a problémáit, az már fél gyógyulás. A másik a praktikus tanácsadás, ami keresztény hitünkben, apostoli küldetésünkben eredezik. Tanácsadásunk központja az istenhit, a megélt keresztényi élet, és az ezért várható örök élet...

– Hívóban és nem hívóban egyaránt él az igény, hogy betegségében, főleg agóniájában ne hagyják magára, hogy legalább fogják a kezét...

– Van az osztályon egy haldokló, már többször odamentem hozzá, és egy kis keresztet rajzoltam a homlokára, a fülebe súgtam: Jézusom, szeretlek! Minket úgy tanítottak, s a teológia is azt vallja, hogy amikor a külső jeladás képességét elveszi az ember – nincs eszméleténél –, akkor tárulkozik fel igazából, s világosodik meg a belső énye. A jó Isten még egyszer döntés elé állítja az embert, hogy öt választja-e, vagy a Sátánt. A szentek életéből tudjuk, hogy az agónia igen komoly kísértés, a léleknek egy nagyon nagy küzdelme a jó és a gonosz között. A haldokló vívódását mi meg tudjuk könnyíteni azzal, ha megérintjük, ha keresztet rajzolunk a homlokára. Érezze, nincs egyedül! Érdekes, hogy amikor ezt elmagyaráztam az itt dolgozó civil nővéreknek, nagyon komolyan figyelték.

– A kórház ápolónőinek igyekeznék-e átadni a keresztény istenhívet?

– Igen, nem tagadom. Nem szabad elfeledkezni apostoli küldetésünkről. En még az '50-es években is megkezdtem minden beteget, hogy milyen vallású, s ha úgy ítélem meg, hogy az állapota súlyos, titokban kihívtam hozzá a papot. Mi nagyon szeretnénk, ha az itt dolgozók mélyen vallásosok lennének, s ők hasonlóképpen Isten iránti szeretetből végeznék a munkájukat...

– rózsza ibolya –
fotó: Kovács Sándor

Ma: Tungstram-BEAC döntő

A Kosárlabda Magyar Kupa női elődöntőjében a finálénak is beillő első mérkőzésen (Tungstram-BEAC) a játékosok és a szurkolók igazán nem tudtak örülni az impozáns szekszárdi sportszarnoknak, ugyanis eddigi jó fél éves működése során először mondott csődöt az elektromos eredményjelző és időmérő. Így – a Magyar Kupához méltatlanul – kézi időméréssel játszottak a csapatok. Aminek legfeljebb csak az iramából, de a színvonalából kevésbé lehetett következtetni arra, hogy a két legjobb magyar csapat van a pályán. Bizony a bajnokságon mutatott játéktól elmaradt mind a két csapat. Különösen a listavezető BSE, amelynek játékosai az első 10 percben csak szenderegtek a pályán, s ez a rutinos Váczi-Kiss Lenke kettősnek kedvezett. Gyors indítások után szerezték pontjaikat az újpestiek, így hamar 10-12 pontos előnyre tettek szert. A BSE ekkor nemcsak gyorsaságban, hanem palánk alatti játékban is alulmaradt. Közülük egyedül, a BSE-ben Dénes tartotta a lelket, míg az ellenfélnél az említett duó mellé Halász is felnőtt. Így 43-29-es vezetéssel tértek pihenőre a Tungstramosok a félidőben.

Szünet után megpróbált ritmust váltani a BSE, de gyors játéka ezúttal pontatlansággal párosult, igazi centerek hiányában csak betörésekből szerezték pontjaikat. A palánk alatt továbbra is a Tungstram volt az úr. Besenyőit ugyan nem tudták tartani, így 64-57-re feljötték a tanácsiak két perccel a befejezés előtt. De mégis alulmaradtak.

B. Gy.

Ducadam Békéscsabán

Kedden Békéscsabára érkezett Helmut Ducadam, aki tárgyalást folytatott esetleges szerződéséről Annus Vincével, a Békéscsabai Előre Spartacus ügyvezető elnökével.

Annus Vince a következőkről számol be: Már sok mindenben megegyeztünk, és szerdán előmegállapodást írunk alá – mondta. – Ezekből néhány fő pont: forintban fizetjük a kapust; egyesülete a Vagonul, a Román Labdarúgó Szövetség és a játékos együttesen annyit pénzt kap, amennyit Gulyás Istvánért mi, az eladását követően.

A Don Balon szerint

Di Stefano minden idők legjobbja

A tekintélyes spanyol labdarúgó-hetilap, a Don Balon legutóbbi száma figyelemre méltó összeállítást közöl. Ebben nemcsak az elmúlt, 1988/89-es évad – szerintük – legjobb spanyolországi játékosait sorolja fel, hanem megválasztja az elmúlt harmincöt év legkiemelkedőbb egyéniségét, továbbá a múlt szezon legjobb európai csapatát.

A Don Balon szakírói szerint az utóbbi harmincöt évben nem akadt jobb labdarúgó a világon a spanyol-argentin Alfredo di Stefanónál. Ezzel mintegy megerősítették a France Football decemberi választásának eredményét, amely ugyancsak di Stefanót jelölte „szuper-aranylabdásnak”.

Némileg meglepő, hogy a Don Balon úgy véli, 1988/1989-ben az év európai csapata a Steaua Bucuresti volt, nem pedig a BEK-győztes Milan.

Újabb meccs, de mikor?

Douglast világbajnokként ünnepelték

A profi nehézsúlyú ökölvívó-világbajnoki döntő győztesét az IBF (Nemzetközi Bokszt Föderáció) világbajnokként ismerte el, s most már a WBC is hajlik erre. Legalábbis ekként értelmezhető a Bokszt Világtanács alelnökének, egyben a vasárnapi mérkőzés ellenőrének a kijelentése. Dr. Elias Ghanem azt mondta, hogy az amerikai James Douglast kellene világbajnoknak nyilvánítani.

Hogy végül is valóban a ringbeli végeredményt, Douglas k. o.-győzelmét hagyják-e jóvá a február 20-ára ígért „felülvizsgálaton”, avagy a szintén amerikai Mike Tysonnak, a póruljárt címvédőnek adnak-e igazat, még nem tudni. Mindenesetre Tyson bizakodó.

– Rosszul, rossz formában bokszoltam Tokióban – ismerte el a New Yorkban a Kennedy reptőlútóterén őt faggató újságíróknak –, s nem is kívánok kifogást keresni. De biztos vagyok benne, hogy visszaszerzem a világbajnoki címet.

Douglast viszont látszólag nem izgatják a szorítón kívüli események. Ő – sokak szerint teljes joggal – győztesnek, a nehézsúlyú korona birtokosának vallja magát. Ebbéli hitében csak erősítheti,

hogy az Ohio állambeli Columbusban világbajnoknak kijáró ünneplésben részesült. Mintegy ezren sereglettek össze az ottani légikikötőben, s hosszan éltették „Puszitót”, aki elbánt a legyőzhetetlennek hitt „Vas Miskával”.

– Kész vagyok a visszavágóra Mike Tysonnal – közölte megérkezésekor –, de csakis akkor, ha túl vagyok az Evander Holyfield elleni csatán!

Ami feketén-fehéren azt jelenti, hogy Douglas mint világbajnok előbb még a kihívók listavezetőjét, vagyis a címvédő utáni erőrangsorban első helyen álló amerikai ökölvívót hajlandó következő ellenfelként elfogadni.

Holyfield és Tyson összecsapását egyébként már leköttették (ki hitte volna, hogy utóbbit bárki is letaszíthatja a trónról?!), méghozzá június 18-ra. Douglasnak is megfelelne ez a terminus, csak éppen nem Tysonnal kíván a kötelek közé lépni. Persze meglehet, hogy végül mégiscsak belemegy a „partnercserébe”, vagyis a visszavágóba e napon, hiszen a pénz nagy úr, a sok pénz pedig még nagyobb.

Kulissza

Március 3-án indul a magyar labdarúgó-bajnokság – a maradék játékosállománnyal. Ma már tudom, nem mondok újat a „mindenhol jó, de a legrosszabb itthon” elv érvényesül labdarúgásunkban is. Idegenbe szakadt hazánkfiaiból verbuválódott külföldi menedzsergárda gondoskodik arról, hogy elvegye kedvünket a mérkőzések látogatásától. Bagóért adják el játékosainkat a nyugati piacon. Ott egyelőre még veszik őket, hiszen túl nagyot nem kockáztatnak. Ha nem válik be a portéka, továbbadják egy alacsonyabb osztályban szereplő klubnak. Lehet, hogy többszörös válogatott labdarúgónk ott sem jeleskedik. Se baj. Megy még lejjebb, és még mindig jobban jár anyagilag, mint itthon. Közben a világ rajtunk röhög, mert ezek a játékosok alkotják a magyar válogatot keret zömét. Labdarúgásunk igazi antitalentumai azonban a magyar közönséget boldogítják egy sor azonosan gyenge képességű labdarúgó személyében. Legtöbbjé, bár még semmit sem bizonyított, már külföld felé kacsingat, vagy éppen perel, mert most ez a divat.

A minap egy tekintélyes budapesti egyesület elnökével beszélgettem. Arról panaszkodott, mennyire tönkretették a labdarúgást az újságírók. Kesergett, mert a mérkőzéseket közvetítő riporterek állandóan kritizálják a játékot, elriasztják az otthon maradtakat. Szerinte az ilyen riportereket ki kellene tiltani a pályákról. Szép gondolat, nem mondom. Lehet, hogy eljön az az idő, amikor az egyesület maga határozza meg, ki vagy kik tudósíthatnak csapatuk mérkőzéséről. Mindenesre az átmenet már megvan. A szakma ugyanis ismer fizetett újságírókat. Visszatérve az eredeti gondolatokhoz, a riporterek az lenne a feladata, hogy dicsérje az összecsapásokat. Jól járna mindenki. A labdarúgó ismét dédelgetett sztár lenne. A szurkoló lakásában lerágná a körmét és azon bosszankodna, hogy otthon maradt. Az egyesületi elnök dörzsölhetné a markát a következő fordulóbeli kasszasiker biztos reményében. A riportert nem lenne persona non grata. Ellenkezőleg, mint a klub barátját mindig mosolyogva fogadnák. Csak folyton dicsérni kellene, ezzel el lehetne érni azt is, hogy a szurkoló egy idő után a riportertek higgyen és ne saját magának. Szinte hallom amint mondják, annyira hülye azért nem vagyok, hogy amit saját szememmel rossznak látok elhíthessék velem: jó. Egyet elfelejtenek. Nevezetesen azt, hogy az elmúlt évtizedekben a hatalom birtokosai hasonló módszerekkel győztek meg minket arról, itt minden szép és jó. Miért lenne ez másként a sportban? Az egyesületi vezetők nagy része még a régi kor szellemében gondolkodik. Attól tartok, ez a hozzáállás belátható időn belül nem változik. Mindenesre március 3-án mi, szurkolók ezúttal is ott leszünk a lelátókon. Bosszankodunk, szidunk, dicsérünk, de jó lenne, ha a civilizáció és a kultúráltság határain belül saját magunk dönthetnénk érzelmeinkről.

Fülöp László

A vidéki megint lemaradt

Laurencz László a nők szövetségi kapitánya

Még tartott a Magyar Kézilabda Szövetség elnökségének ülése az Elektromos Népfürdő utcai klubházában, amikor Komlósi Gábor, a szövetség sajtó és propaganda bizottságának vezetője megkezdte a testület döntéseinek ismertetését. Ezek közül a legfontosabb, hogy az elnökség egyhangú, 12:0 arányú szavazással Laurencz László (56) mesteredzőt, az Építők SC vezető edzőjét választotta meg a női válogatott szövetségi kapitányának.

A tisztségre eredetileg három jelölt volt, de Lengyel Gábor kiesett közülük, mert őt megerősítették a szakfelügyelői poszton. Így két szakember, Laurencz László és Komáromi Ákos, a Debreceni VSC vezető edzője között kellett választani. Az elnökség tagjainak döntésében bizonyára szerepet játszott, hogy a kudarcmentes edzőnek számító Laurencz remek programmal állt elő, s már adott a stábjá is, amellyel együtt kíván dolgozni. A hírek szerint „csapatában” szeretné látni többek között Fleckné Babos Ágnest, aki tagja volt az 1965-ben világbajnokságot nyert magyar válogatottnak. Ehhez a témához kapcsolódó információ, hogy Török Bódogot, aki 1955–1978 között a női válogatott szövetségi kapitányként tevékenykedett, elnöki tanácsadóként, tulajdonképpen

Laurencz szaktanácsadójaként bízták meg.

Laurencz június 30-áig megtartja állását az Építők SC-nél is, majd ezt követően minden erejét a női válogatott felkészítésére fordítja. Megbízatása 1993. december 31-éig szól, a testület vele szemben elvárásaként fogalmazta meg, hogy együttesét sikerrel vezesse a jövőre esedékes „C”, majd „B” világbajnokságon, aztán pedig az 1993-as vb-n a válogatott a legjobb hat közé jusson.

Polgár Zsuzsa és Tolnai jól áll

A bulgáriai Sztara Zagorában már a negyedik fordulón is túljutott a sakkvilágbajnoki zónaverseny mezőnye. Mivel mindkét csoportban páratlan számú résztvevő indult, s ezért valaki mindig szabadnapos az adott fordulóban, meglehetősen áttekinthetetlen az állás. A magyarok eddigi mérlege a következő:

A-csoport: Tolnai Tibor 4 mérkőzés, 2,5 pont, Lukács Péter 4/1,5 B-csoport: Polgár Zsuzsa 3/2, Pálkövi József 3/1,5, Schneider Attila 3/0,5.

Jelenleg tehát Tolnai Tibor és Polgár Zsuzsa áll továbbjutásra esélyes helyen. Az eddigi legkiemelkedőbb eredményt Tolnai Tibor érte el, aki hétfőn sötétül legyőzte a mezőny legmagasabb értékű játékost, a bolgár Kiril Georgievot (2605 Élő-pont).

Köszöntjük
BÁLINT és VALENTIN
nevű olvasóinkat

Bálint keresztnévünk – mely családnévünk is gyakori – a latin Valentinus családnév többszöri rövidüléséből származik. A fejlődési sor: Valentin, Valent, Bálint. Ez a latin valens szó származéka. Jelentése: erős, egészséges.

Valentin nevünk a Bálint régebbi, németes alakjának újraátvétele.

Régen a földműves háztartásokban e napon indult meg a tavaszi tevékenység. A jugoszláviai Topolyán mondják, ha Bálint napján megszólalnak a verebek, jelzik a tavasz közeledtét. Feketicisen azonban a további hideg időnek is van jele: ha ezen a napon megszólal a pacsirta, s azt mondja: „csücsülj be!”, még hidegre kell számítani.

A Nap két: 6.52 órákor
nyugszik: 17.05 órákor

A Hold két: 22.33 órákor
nyugszik: 8.15 órákor

Változékony idő

Nyugat felől átmentileg újból erős felhősödés kezdődik, sokfelé várható havazás, majd havas eső, eső. Megélnék a déli, majd a nyugati szél, helyenként köd képződik. A várható legalacsonyabb hőmérséklet -1, -6, a legmagasabb 1, 6 fok között alakul.

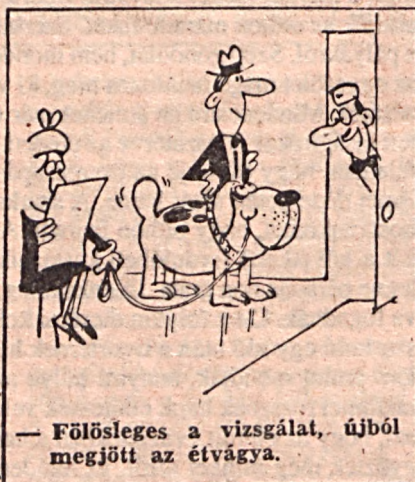
Eseménynaptár

150 évvel ezelőtt, 1840. február 14-én született Claude Monet francia festőművész, az impresszionizmus művészeti irányzatának elindítója és egyik legjelentősebb vezéralakja. Japáni képek ihlették a szabad levegőt érzékeltető napfényes – árnyékos, ún. „plein-air” festmények alkotására. Ezzel olyan új stílust alakított ki, mellyel fokozni lehetett a fény hatását. Ezt a technikai módszert egyébként követői fejlesztették tovább („pointilizmus”). Híresek a tengerről és a Szajna menti tájakról készült képei és megemlíthetjük a budapesti Szépművészeti Múzeumban őrzött A

trouville-i kikötő bejárata és a Virágzó almafák című képeit.

110 éve, 1880-ban ezen a napon született Lux Kálmán Ybl-díjas építész, hazánk műemlékfeltárásiának kiváló szaktekinélye. Nevéhez fűződik az erdélyi vajdahunyadi vár restaurálási munkájának vezetése, a kolozsvári ferences rendi kolostor, a selmecbányai óvár helyreállítása, a lillafüredi Palota Szálló tervezése. A felszabadulás után ő vezette az esztergomi királyi palota és a székesfehérvári középkori székesegyház romjai feltárást.

Dr. Kovács Andor



— Fölösleges a vizsgálat, újból megjött az étvágya.

— Székesfehérvári székhellyel megalkant a Magyar Szövetségi Nemzeti Párt. Címe: Székesfehérvár, Tolnai u. 34. Az érdeklődőket ezen a címen várják csütörtökönként 18 órától.

Rekord az osztrák lottón

Egészen pontosan 59 360 531 schillinget, vagyis több mint ötmillió dollárt nyert letalálatos szelvényével egy osztrák lottózó. A háromgyermekes klagenfurti családapa nevének közlésétől – elég érthető okból – elzárkózott, azt azonban elmondta, hogy banktisztviselő: így nyilván nem okoz neki fejtörést, hol helyezze el pénzt. Mivel az elmúlt hetekben senkinek sem sikerült eltalálnia a 45 számjegyből a szükséges hatot, a várhatóan magas nyeremény jegyében a vasárnapi sorsolásra négy millió szelvényt dobtak be az osztrák lottózók. Ez is rekordnak számít az osztrák lottó történetében.

Só helyett – aktív katód. A brit közlekedési minisztérium újra felmérte az ország vasbetonból készített autópályafelüljáróinak és -hidjainak állapotát. Az eredmény: a főképp a téli útszáz okozta korróziós kár nagyobb, mint ahogyan az előző felmérés alapján gondolták. Eszerint a felüljárók és hidak egyötödét kell újjáépíteni, ami jelentősen – mintegy 400 millió font sterlinggel – megnöveli az elkövetkező 15 évre beütemezett helyreállítási munkálatok költségeit. A hírt közlő New Scientist ajánlatot is tesz: sózás helyett használhatnák a semleges hatású karbamidot, de ez tízszer drágább, s a talajvizet ammóniával szennyezheti. Brit szakemberek emélfogva az Egyesült Államokban már bevált aktív katódos korrózióvédelmet ajánlják. Ehhez az útfelületet elektromosan vezet, ugyanakkor kopásálló műanyaggal vagy gumival borítják be, s arra úgy kapcsolnak állandó kis egyenfeszültséget, hogy a pozitív sarak az útfelület, a betonvasalás pedig a negatív, vagyis a katód legyen. Így eljárva a vasalás megszűnik az elektrokémiai korrózió.

Mártírok sírja Sopronkőhidán

Az Igazságügyi Minisztérium még az elmúlt évben engedélyt adott a sopronkőhidai volt börtöntemető területén feltételek nélkül eltemetett 1956-os mártírok kihantolására és újratemetésére. Az előkészületek megkezdődtek: helyszíni szemlét tartottak, és meghallgatták azokat a szemtanúkat, akik a temetésekről tudtak, vagy az egykori eseményekben részt vettek. Segítségükkel sikerült megállapítani a sírok helyét. Nyolc, Győrötti halálra ítélt, ott kivégezt, majd Sopronkőhidára szállított mártír, valamint Szigethy Attila földi maradványainak kihantolásáról van szó. Ő volt a Dunántúli Nemzeti Tanács egykori elnöke, s őt temették először a börtöntemetőbe, ahová egészen 1963-ig kerültek elítéltek.

Havel az új hős

Úgy tűnik, Vaclav Havel Kelet-Európa első számú hőseként háttérbe szorította Lech Walesát. Legalábbis lehet, hogy Walesa így gondolja, mivel visszautasította a részvételt a cseh államfővel való díszvacsorán Varsóban azért, mert Havel először Kelet- és Nyugat-Németországba látogatott el ahelyett, hogy Lengyelországban a Szolidaritásnál tette volna tiszteletét a kommunizmust elsőpró forradalmak elindításáért. Walesa lehet, hogy még jobban fog bosszankodni, ha a Moszkvába tartó Baker utcákban találkozik Havelle Prágában. Akkor valószínűen, hogy Walesával is találkozzon Lengyelországban.

V. P.

Kétnapos előadás-sorozat a „Közgázon”

Szombat-vasárnap kétnapos előadás-sorozatot rendezett a közgazdászhallgatók Széchenyi Szakkollégiuma és az MTA Judaisztikai Kutatócsoportja a budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen. A „műsor” 13 előadás szerepelt a magyar zsidóság 19–20. századi történelméről a legjobb szakemberek közreműködésével. A néhány száz főnyi közönség – közte igen sok fiatal – kitartó érdeklődéssel követte a sokoldalú programot, mely bővelkedett gondolatébresztő és töprengésre készítő megállapításokban.

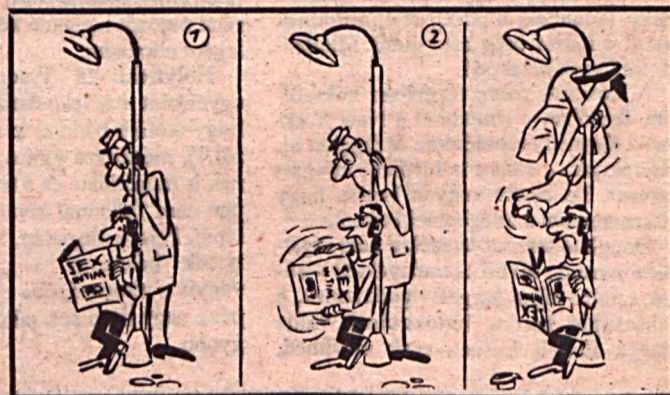
Nem aktuálpolitikai rendezvény volt ez, nem is antiszemitizmus állt a közép-pontjában, hanem – mint a szakkollégium képviselője elmondta – olyan történelmi áttekintést kívántak adni, amihez fogható eddig nem állt az érdeklődők rendelkezésére. Bejelentették, hogy az elhangzott teljes anyagot kötetben mielőbb kiadják. Szalagra vette a Magyar Rádió is.

Már a két bevezető előadás roppant érdekes volt: Komoróczy Géza professzor arról beszélt, hogyan alkalmazkodott a zsidó nép a babiloni fogság idején a kényes körülményekhez, és hogyan őrizte mégis meg saját mivoltát. Nyíri Tamás professzor, a Katolikus Hittudományi Akadémia igazgatója számos olyan megállapítást tett a zsidóság és a megszülető kereszténység kapcsolatáról, valamint a katolikus egyházi tanításnak a zsidógyűlölet elterjedésében betöltött szerepéről, melyek Magyarországon talán még sohasem hang-

zoktak el. Szabó István református és Fabinyi Tibor evangélikus lelkész a magyar protestantizmus és a zsidóság viszonyának ellentmondásait vizsgálta. Szabad György akadémikus elsősorban azt húzta alá, hogy a magyar zsidóság már a 18. század végén deklarálta az ország általános fölemlkedéséhez kapcsolta a maga sorsát. A kútú történet, Szabó Miklós a politikai antiszemitizmus kialakulásáról, a zsidóságnak a polgári fejlődésben játszott szerepéről szólt. A témakör két Nyugaton élő ismert kutatója, Karády Viktor és Várdy Péter előadásai napjainkig merően tárták fel a hazai zsidóság életének ellentmondásait, Vajda Mihály és Raj Tamás pedig azt boncolgatta, miért van nálunk még mindig zsidókérdés, illetve, hogy a mai magyar zsidóság mennyire akarja és meri vállalni önmagát. Kovács András szociológus az asszimiláció követelményrendszeréről és annak változásairól beszélt, és rámutatott annak a ma is élő szemléletnek az ideológiai alapjaira, mely a zsidóságot nem hajlandó befogadni a nemzetbe, noha tagadja antiszemitizmusa mivoltát.

A politikai élet egyes apró, de nem jelentéktelen kísérőjelenségei és a témakör iránt másutt is mutatkozó nagy érdeklődés láttán bizvást elmondható, hogy a magyar demokrácia érettségének és erejének egyik fokmérője lesz, ha a zsidóság körüli viták és viszályok elülnek, tisztázódnak.

Ez is
információ-
éhség



Révai Nagy Lexikona

az első két kötet ára: 917,- Ft/db
a 3-5. köteteké: 980,- Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagy Lexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Név:
Cím:
.....

..... példányban
megrendelem

a Révai Nagy Lexikona köteteit az alábbi címen:

Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.

Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

*

Tisztelt Megrendelőnk!

Kiadónk továbbra is garantálja a Révai Nagy Lexikona hat év alatti megjelenését, s azt is, hogy indokolatlanul nem emeljük a kötetek árát. E nemzeti érték közkinccsége során csak szolid üzleti nyereségre törekszünk.

Sajnos azonban nem tudjuk elhatárolni magunkat a papírárak és a nyomdai műveleti költségek évente egyre nagyobb mértékű emelkedésétől. Reálisan felmértük, hogy ez Önnek esztendőnként fokozódó megterhelést jelent.

Kiadónk vezetősége ezért úgy határozott, hogy felkínáljuk Önnek az általunk vállalható legnagyobb kockázatot!

Ön már most, előre, egy összegben megvásárolhatja a lexikonsorozat valamennyi hátralévő, 4-20. kötetét,

21 500,- Ft-os áron.

Ha az Önhöz már elküldött csekkek egyikét ezen összegre szólóan 1990. március 25-ig kitölti és a pénzt a szokásos módon befizeti, nem lesz tovább gondja a részletfizetésekre, kiadónk törzsvásárlójának számít ezután, és 1994 végéig automatikusan postázzuk Önnek a megjelenő lexikonköteteket.

Gondolja végig és mérje fel, hogy ez Önnek könnyebbé teszi, avagy terhet jelent.

Mi felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó

*

Tisztelt Leendő Megrendelőnk!

Ha a Révai Nagy Lexikonát hiába kereste eddig a könyvesboltokban, a könyvtáraknál, s szeretné megrendelni tőlünk a teljes hasonmás kiadást, és egy összegben az egészet kifizetni, *kérjen egy csekken kiadónktól, s azon adjon fel címünkre*

24 314,- Ft-ot

1990. március 25-ig.

Önnek sem lesz tovább gondja a részletfizetésekkel, s Önnek is automatikusan postázzuk a megjelenő lexikonköteteket 1994 végéig.

Gondolja meg!

Mi Önnek is felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.

REKLÁMÁR

CSAK
A PRIMŐR
KISSZÖVETKEZETNÉL

MASSIPUNKT gyógypapucs
utánvétellel megrendelhető,
vagy megvásárolható
a PRIMŐR Kisszövetkezet, 8230
Balatonfüred, Arácsi u. 59. szám
alatti Olcsó Árú Boltjából.
Ára: 300,- Ft/pár
plusz postaköltség.

A megrendeléseket a beérkezés
sorrendjében teljesítjük.

**AMÍG A KÉSZLET
TART!**

APRÓHIRDETÉS

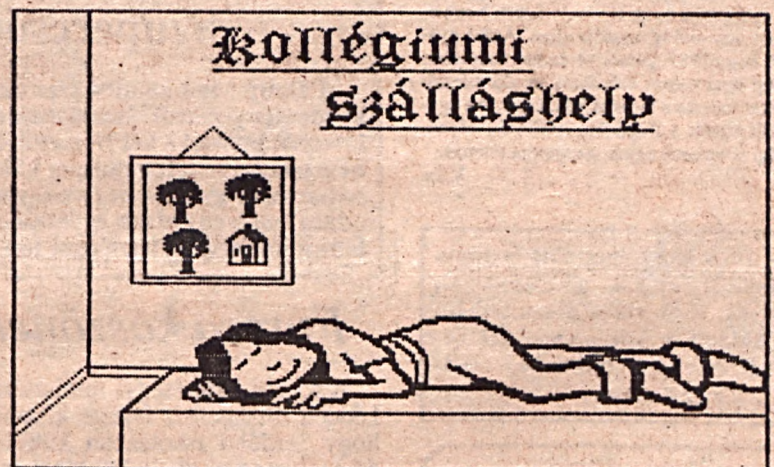
Hosszabb időre bérbé vennék másfél, két és fél szobás, telefonos lakást a Margit híd pesti oldalán. Lehetőleg garázzsal, vagy tárolóhelyiséggel. Telefon: 06/11-497-559.

Vállalkozói, menedzseri, ügynöki, szervezői ambícióval, előképzettség nélkül is megalapozhatja egzisztenciáját, kis befektetéssel, melléktevékenységként is. - "Nagy jövedelem 182039" jellegre a szekszárdi hirdetőbe.

Osztrák - magyar társuláshoz vállalkozókat keresünk. Érdeklődni: Fábicsné Nagy Erika Hévíz, Semmelweis utca 5.

**MAGYAR
LIBERÁLIS
PÁRT**

1363 Budapest 502. Pf.: 67.



1990. február 1-től naponta
50 főt tudunk fogadni az
505. sz. Ady Endre Ipari
Szakmunkásképző Intézet
és Szakközépiskola
kollégiumában.

Szállásdíj:
150,- Ft./fő/éjszaka.

Cím:
Szekszárd, Beloiannis u.
Telefon: 74/11-288.
Schröt György kollégiumvezető

Szolgáltatásaink:

- 2,3 és 4 ágyas szobák
- hideg-meleg vizes közös mosdó és zuhanyzó.



DÁTUM

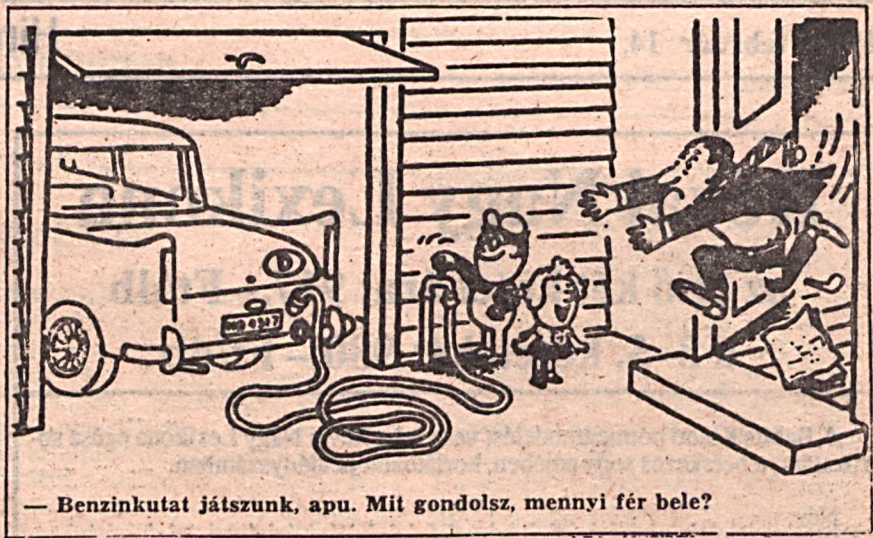
Takarék a takarékon

Azt mondja a Magyar Nemzeti Bank jelentése, hogy tavaly kevesebbet takarítottunk meg mi, magyarok. Mint rendszeren, most is közlik azokat a számokat, amelyeket sem leolvasni, sem megjegyezni nem érdemes, egy a lényeges, s ez – ahogy az MTI híre fogalmazza: „alacsony volt a lakosság megtakarítási hajlandósága”.

Gyönyörű kifejezés, csupán egyetlen bibije van, az, hogy nem igaz. Ez persze legkevésbé a lelkiismeretes tudósító igyekezetén múlott, sokkal inkább a tájékoztató szemléletén. Az OTP-nek az ugyanis még tetszik, hogy előveszik az állampolgárok a – már csak a hivatal képzeletében létező – szalmazsákból a megtakarított forintokat, s elviszik hozzájuk némi kamat reményében. Am az már sehogy nem fér a fejükbe, amikor mások is elkezdnek gondolkodni: hátha jobb lenne sógor-nak, komának, jóbarátnak, üzlettársnak odaadni a pénzmagot, mert mégis jobban fial. Az inflációt kullogva követő kamatok, bármennyire biztosak is, legfőbb átmeneti megoldást jelentenek addig, ameddig jobbra nem nyílik lehetőség. Ha valaki mégis beteszi kevéske pénzét, duplán is növeli betételeit: részben a kamatokkal, részben az utánjárással, mert csak ott veheti ki, ahol elhelyezte. Így utána a nagyobb bizalom jegyében növekedik a lúdtalpbetétek száma is.

Mindezek ellenére mégsem a megtakarítási hajlandóság csökkent, hanem az életszínvonal. Az ezen támadt réseket készpénzzel kell betölteni: azzal a kétszáz milliárddal, ami forgalomban van az MNB szerint. Esetleg lehet még otthon is pénzt csinálni, csak nem szabad...

#



— Benzinkutat játszunk, apu. Mit gondolsz, mennyi fér bele?

Katonatisztek követelése

A belügy- és a nemzetvédelmi miniszter lemondását követelte hétfőn a román televízióban hat temesvári katonatiszt. Felhívást intéztek Iliescu államfőhöz. Azzal vádolták Chitac tábornok belügyminisztert, hogy az elmúlt év decemberében közvetlenül részt vett a temesvári felkelést követő megszárlásban. Egyben távozásra szólították fel Militaru hadseregtábornokot is, mert véleményük szerint feszültséget szít a hadseregen belül. Álláspontjuk szerint olyan polgári személyt kell kinevezni helyébe, aki „képviseli a hadsereg érdekeit a parlamentben”. A katonák nyilatkozatukban azt is követelték, hogy tárják fel az igazságot a Temesvárott december 16–20. között történelemmel kapcsolatban. Hangzottak, hogy a román hadsereg egyes elemei megpróbálják lejáratni a decemberi forradalom eszméit.

A Szabadkai Ügyészség vádat emelt a Nép-színház igazgatója és az Újvidéki Szerb Nemzeti Színház ügyvivő igazgatója ellen. Azzal gyanúsítják, hogy 1987. január 14-én hat, valójában soha meg nem tartott előadásra írt alá szerződést. Ezzel fedezte a társulat költségeit. Az ügyben indult eljárás a szabadkai AGROST Mezőgazdasági Kombinát egyik igazgatója ellen is.

V.Sz.

Szuperercsúcs a láthatáron?

A Daily Mail kedden szenzációs tálalásban adott hírt egy „titkos brit kezdeményezésről”, amelynek értelmében állítólag négyhatalmi csúcstalálkozót javasol a két Németország rendezett újraegyesítéséhez szükséges nemzetközi feltételrendszer kidolgozására. A lap szerint a második világháborúban győztes négy nagyhatalom „szuper csúcstalálkozájának” feladata lenne egy olyan egyezmény kidolgozása, amely gyakorlatilag betöltene a mindaddig létre nem jött „német békeszerződés” szerepét.

Furcsa köszönet

A román oktatásügyi minisztérium kedden tiltakozását fejezte ki amiatt, hogy „erdélyi iskolákban külföldről érkezett magyar nyelvű történelem- és földrajztankönyveket osztottak szét”. A közlemény állítása szerint „ez az akció ellentétben áll a magyar anyanyelvű kisebbséggel való egyetértés demokratikus szellemével, megsérti a román oktatás törvényeit, eltorzítja az igazságot, a megismerés szellemét, a gondolkodást és a kulturális hagyományokat ezeken az ősi tájakon”. A marosvásárhelyi nacionalista Vatra Romaneasca kulturális egyesület ugyan csak közleményt adott ki kedden. A román szervezet önkényesnek minősíti az önálló magyar iskolák szervezésére hozott intézkedéseket.

Karády Katalin temetése

A New Yorkban elhunyt Karády Katalin ravatala előtt, a Szent István Bazilikában február 19-én, hétfőn 11 és 13 óra között róhatják le kegyeletüket tiszteletül, 13 órakor Szabó Géza kanonok celebrál gyászmisét. A temetésre 16 órakor kerül sor a Farkasréti temető új művészparcellájában.

Repülés – rubelért is

Megérkezett a Mir-űrállomásra a vasárnap útnak indult két űrhajós. A Szojuz TM-9 űrhajó – fedélzetén Szolovjov parancsnokkal és Balangyin fedélzeti mérnökkel – kedden délelőtt sikeresen összekapcsolódott a Mir-űrállomással. A két űrhajós néhány napot együtt dolgozik Viktorenkóval és Szerebrovval, akik a tervek szerint február 19-én térnek vissza a Földre több mint öt hónapos űrküldetés után. A Szolovjov-Balangyin űrpáros gazdag tudományos programot bonyolít majd le az űrállomáson: ez az űrutazás az első kereskedelmi jellegű akciója a szovjet űrutatásnak, s a tervezett nyereség 25 millió rubel.

Megszűnt dándár

Elbúcsúzott csapatászlójától kedden délelőtt a nagyatádi gépesített lövész dándár. Az egyoldalú, bizalomerősítő csapatcsökkentés és a magyar haderőreform jegyében megszüntetett alakulattól a zömmel alföldi és tisztántúli alakulatokhoz áthelyezett katonák ez év közepéig fokozatosan foglalják el új szolgálati helyüket.

Természetvédelmi alapítvány

A természetvédelem fejlesztése érdekében hazánkban elsőként alapítványt hoztak létre. A Kiskunsági Nemzeti Park Alapítvány induló vagyona 500 ezer forint. Célja a természetvédelem jelentőségének propagálása, az ismeretterjesztés és a természetvédelmi munka összehangolása. Az alapítvány vagyonának egy részét oktatásra, nevelésre, tudományos kutatásokra és természetkímélő gazdálkodási kísérletekre kívánják fordítani. Alapító tagként csatlakozott az aggteleki, a büki, a Hortobágyi Nemzeti Park, a Gemenci Állami Erdő- és Vadgazdaság, a Kiskunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság, a Pusztatourist idegenforgalmi hivatal, a Kertészeti Egyetem kecskeméti főiskolai kara, az Agrobank Rt., valamint több mezőgazdasági nagyüzem. Az alapítványhoz bárki csatlakozhat. Az anyagi hozzájárulást az Agrobank Rt. területi fiókjánál (Kecskemét, Trombita u. 2.) vagy csekken lehet befizetni a következő számlaszámon: MNB 259-98535.

Mai lapunkat
Töttös Gábor szerkesztette

Holnap
számunkban
olvashatják,

milyen
a kenyérral kövezett
út

Magyar Hírlap Rt.

Robert Maxwell angol sajtómágnás kedden aláírta a Magyar Hírlap Kiadói Részvénytársaság megalapításáról szóló szerződését: az Rt. 40 százalékát vásárolta meg. A 125 millió forintos alaptőkéből 5% a Magyar Hírlap Alapítvány, 15% a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat, 40% az Országos Kereskedelmi és Hitel Bank, az OTP és a Magyar Külkereskedelmi Bank tulajdonában van. Maxwell nyomdát is létesít Budapesten, többek között a Magyar Hírlap előállítására, s a lappal kötött szerződése rögzíti, hogy nem avatkozik be a lap tartalmába, sem a főszerkesztő megválasztásába.

Magyar Kupa

Az elődöntőben a BEAC-GÉPSZEV magabiztos játékkal, végig vezetve legyőzte 93-78 arányban a gyenge napot kifogó és csak a mérkőzés utolsó perceiben elfoghatóan játszó PVSK-t.

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Czákó Sándor. Főszerkesztő-helyettes: dr. Töttös Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Gacsályi József és Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika), Wágner Dezső (gazdaságpolitika). Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős kiadó: Bába Iván, a Babits Kiadó alelnöke. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja az Athenaeum Nyomda Budapest, VII. Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Elfizethető bármelyik hírlapkiadó postahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII. Lehel u. 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszáma. Elfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864-9170. Kéziratokat és fotókat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!